

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta tělesné výchovy a sportu

Revitalizace Muttichových značek

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce:
PhDr. Matouš Jindra, Ph.D.

Vypracovala:
Tereza Lindrová

Praha, srpen 2016

Prohlašuji, že jsem závěrečnou bakalářskou práci zpracovala samostatně a uvedla všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného či stejného akademického titulu.

V Praze, dne 22.8. 2016

.....

Tereza Lindrová

Evidenční list

Souhlasím se zapůjčením své bakalářské práce ke studijním účelům. Uživatel svým podpisem stvrzuje, že tuto bakalářskou práci použil ke studiu a prohlašuje, že ji uvede mezi použitými prameny.

Jméno a příjmení:

Fakulta / katedra:

Datum vypůjčení:

Podpis:

Poděkování

Ráda bych poděkovala svému vedoucímu práce PhDr. Matouši Jindrovi, Ph.D za ochotu a odborné konzultace, panu Jiřímu Dvořákovi a Ing. Michalu Skalkovi za odbornou spolupráci a všem, kteří mi poskytli materiály a pomohli mi k napsání bakalářské práce.

Abstrakt

Název: Revitalizace Muttichových značek

Cíl: Hlavním cílem této bakalářské práce je zjištění, utřídění a shrnutí informací týkajících se němých značek. Konkrétně jejich historie, vývoj, symbolika, účelnost, současný stav a zajímavosti. Práce zároveň může posloužit jako jeden z podkladů pro budoucí plánovanou obnovu těchto značek a jejich přiblížení širší veřejnosti. Rovněž se zabývá životem autora němých značek Kamilem Vladislavem Muttichem a okrajově zajímavostmi ze zimních Krkonoš pocházejících z doby, kdy byly němé značky vymyšleny a nejhojněji využívány, tedy za první republiky.

Metody: Sběr dat a získávání informací probíhalo na základě dostupných zdrojů, tedy převážně tehdejších, ale i současných průvodců a map, historických dokumentů z Národního archivu, Archivu Národního muzea, Památníku národního písemnictví, Archivu Národní galerie, Národního konzervačního fondu, Národní knihovny, Státních oblastních archivů a regionálních muzeí, dále z článků vycházejících převážně v časopisu Krkonoše - Jizerské hory, vyprávění historiků a bývalých i současných pracovníků Horské služby a Správy Krkonošského národního parku (dále pouze KRNAP) a webových stránek týkajících se tématu.

Výsledky: Bakalářská práce představila zimní značení v Krkonoších prostřednictvím němých značek, jejichž význam a dlouhá tradice s historicko - kulturním významem mají své opodstatnění a zasloužily by si svoji revitalizaci. Práce také ukázala jejich původní umístění zároveň s lyžařskými cestami tehdejší doby.

Vyjádřila nadšení a poetiku první republiky v souvislosti s lyžařstvím a zimou v Krkonoších a podala popis života K.V. Mutticha.

Klíčová slova: němé značky, zimní značení, Krkonoše, Kamil Vladislav Muttich, Himalaja

Abstract

Title: The revitalization of the Muttich's signs

Objective: The main goal of the bachelor thesis is to determine sorting and summary of information of silent signs. Specifically, their history, evolution, symbolism, effectiveness, current status and points of interest. The work could also serve as a base for future planned restoration of the signs and bring them closer to the wider public. The bachelor thesis is also describing the life of Kamil Vladislav Mutticha the author of silent brands and shows the interesting facts about the Giant Mountains from the age, when the silent signs were introduced and widely used, which brings us back to the First Czechoslovak Republic.

Methods: Data collection and information gathering took place on the basis of available resources, i.e. mostly at that time published documents, as well as contemporary guidebooks and maps, historical documents from the National Archives, the National Museum, the Památník národního písemnictví, , Archives of National Gallery, conservation collection of the National Library, regional state archives and regional museums, as well as articles from the magazine, based mainly in the Giant Mountains, the narratives of historians and former and current employees of mountain services and Administration of the Giant Mountains National park and websites.

Results: Bachelor thesis presented winter silent signs in the Giant Mountains, their meaning a long tradition of historical and cultural significance which is justified and would merit their revitalization. The thesis also presents their original location along with ski paths that time. Thesis expressed enthusiasm and poetics of the First Czechoslovak Republic connecting skiing and winters in the Giant Mountains and gave a description of life K. V. Muttich.

Keywords: silent signs, winter brands, the Giant Mountains, Kamil Vladislav Muttich, Himalaja

Obsah

1. Úvod.....	7
2. Cíle, metodika a metody práce	8
2.1 Cíle práce	8
2.2 Metodika a použité metody práce	8
3. Současnost	10
4. Značení.....	12
4.1 Letní značení.....	12
4.1.1 Turistické značení za první republiky.....	12
4.1.2 Dnešní letní značky	12
4.2 Zimní značení	13
4.2.1 Tyčové značení	13
4.2.2 Němé značení.....	14
4.2.2.1 Nevhodnost používání letního značení v zimě	14
4.2.2.2 Národnostní problém	14
4.2.2.3 Proč právě němé značky a co znamenají	15
4.2.2.3 Historie němých značek	15
4.2.2.5 Co němé značky udávají.....	19
4.2.2.6 Symboly němých značek a jejich proměna v průběhu času	20
4.2.2.7 Zaniklé značky.....	22
4.2.2.8 Nové značky	23
4.2.2.9 Změny, které si vyžádala praxe	24
4.2.2.10 Další změny	25
4.2.2.11 Kontrola stavu a opravy němých značek.....	25
4.2.2.12 Návrh obnovy značek z roku 1979	26
4.2.2.13 Obnova značek z roku 2003 a technologie výroby	26
4.2.2.14 Názory na dnešní užitečnost značek.....	27
4.2.2.15 Aktuální seznam němých značek.....	28
4.2.2.15 Němé značky v Malé Fatře.....	29
5. Kamil Vladislav Muttich	38
5.1 Životopis	38
5.2 „Himalaja“	50
5.3 Muttich podle cestovního a zbrojního pasu	53
5.4 Stručný popis pobytu	54
5.5 Rodina.....	55
6. Zajímavosti	56
6.1 Sáňkování.....	56
6.2 Staniční pamětní knihy	56
6.3 Několik upřímných slov.....	58
6.4 Závěrem	59
7. Závěr	60
Seznam použité literatury	62

1. Úvod

Ke Krkonošim mám vřelý citový vztah, poněvadž zde má moje rodina chalupu a jezdím na ni už od útlého dětství. Chtěla jsem tedy psát svoji bakalářskou práci na nějaké téma, které by s Krkonošemi souviselo.

Námět této bakalářské práce jsem si nakonec vybrala po konzultaci se členem Správy KRNAP, který mi ho nabídl s tím, že by jim zpracování tohoto tématu mohlo posloužit jako jeden z podkladů možné budoucí revitalizace právě těchto značek.

Ačkoliv jezdím do Krkonoš už velmi dlouho, nikdy jsem těmto značkám nevěnovala pozornost, dokonce jsem ani nevěděla, že se zde nacházejí. Když někomu sdělím název své práce, musím podat vysvětlení o co se jedná, neboť povědomí širší veřejnosti o těchto značkách je minimální. Takže zpracování je pro mě i částečnou výzvou.

Tyto značky sloužící k orientaci lyžařům, hlavně za špatného počasí, byly vymyšleny a instalovány v první polovině 20. let minulého století. V této době, tedy za první republiky, počet umístěných značek odpovídal asi číslu 350. Po válce však začalo docházet k postupnému úpadku značek, a tak ačkoliv mají své důležité opodstatnění, dnes z nich v Krkonoších můžete najít pouze torzo, odpovídají zhruba 12,6% z původního počtu.

Ve své práci bych se chtěla zaměřit na historii, účelnost a rozmístění těchto značek a zkusit k nim nalézt co nejvíce informací. Dále se zabývat autorem němých značek Kamilem Vladislavem Muttichem, který byl velmi všestranný. Jednalo se o nadšeného lyžaře formujícího lyžařství na začátku 20. let minulého století.

Jestliže dojde k obnově značek, budu velmi ráda, pokud má práce na tom bude mít alespoň malý význam a zároveň by mohla pomoci k většímu povědomí a popularizaci němých značek pro veřejnost.

2. Cíle, metodika a metody práce

2.1 Cíle práce

Stěžejním cílem první části a zároveň i celé práce je podat dosavadní poznatky o němých značkách a zjištění a utřídění informací o nich z dostupných zdrojů s konečným shrnutím do bakalářské práce. Týká se to převážně historie němých značek, vysvětlení podoby symbolů, uvedení změn na nich provedených, porovnání němých značek v průběhu vývoje.

Vysvětlení podstaty a účelnosti němých značek. Seznámení s proběhlými obnovami, technologií výroby a názory na jejich dnešní využití a aktuální seznam v terénu. Zmínění informací o nich uvedených v různých průvodcích a mapách. Vložení obrázků a zajímavostí němých značek od doby jejich zavedení až po současnost. V menší míře i poskytnutí obecnějších informací o značení, zejména tom zimním.

V druhé části je hlavním cílem podání zjištěných a utříděných informací o Kamilu Vladislavu Muttichovi (častěji pod pseudonymem Camill Orfano Muttich). Údaje týkající se jeho života, tvorby, rodiny a působení v lyžařském světě.

Posledním cílem je nastínění tehdejší poetické doby, tedy první republiky, v rámci lyžařství a zimních Krkonoš.

2.2 Metodika a použité metody práce

Zpracovávání dat proběhlo formou analýzy informačních zdrojů. Jednalo se jak o zdroje současné, v podobě různých článků, převážně z časopisu Krkonoše – Jizerské hory a průvodců či map, tak i o zdroje z původní doby v podobě různých archiválií a historických dokumentů. Ty jsem čerpala z Archivu Národní galerie, Národního archivu, Archivu Národního muzea, Památníku národního písemnictví, Národní knihovny a jejího Národního konzervačního fondu, městských knihoven, ve Státních oblastních archivech, v různých muzeích, jako např. z Polabského muzea, regionálních krkonošských muzeí zahrnujících Vlastivědné muzeum ve Vysokém nad Jizerou, Krkonošské muzeum ve Vrchlabí a Krkonošské muzeum v Jilemnici. Z materiálů poskytnutých Správou KRNAP, Horské služby, osobních sbírek nebo z vyprávění

starousedlíků. Byly to především různé staré průvodce, mapy, knihy, novinové články, časopisy, plakáty, fotografie, obrázky, osobní korespondence a složky. V nejmenší míře pak informace z webových stránek týkajících se mého tématu.

3. Současnost

V první části jsem poměrně hodně čerpala z knižní publikace *Krkonoše* (Ambrož, 1935), jedná se o průvodce po Krkonoších a obsahuje velmi zajímavé informace. Dále pak z časopisu *Krkonoše – Jizerské hory*, ze článků *Němé značky stále mluví* (Dvořák, 2003a), *Horská služba Krkonoše – tradičně i nově* (Dvořák, 2003b) a *Krkonošské zimní značení* (Rohlík, 1979). Tyto tři články mně poskytly mnoho důležitých údajů, na jejichž základě jsem utříbila důležité poznatky. Převážně díky zmíněnému článku *Němé značky stále mluví* (Dvořák, 2003a) jsem se seznámila s podobami jednotlivých znaků, které nikde jinde ve větší míře vysvětleny nejsou. Důležitým zdrojem pro mě byl také časopis *Zimní sport*, což byl ústřední orgán Svazu lyžařů RČS (Republiky Československé). Z něho jsem čerpala především historii němých značek od jejich vymyšlení až po instalaci. Vyjmenované zdroje pro mě byly základem informační struktury bakalářské práce, jež jsem doplňovala o poznatky z různých průvodců, jako *Krkonoše* (Vorel, 1966), *Naše hory v zimě* (Kamenický, 1925), *Krkonoše* (Horák a kol., 1980) nebo *Krkonoše* (Chyský, 1959),. map *Krkonoše – západ* (2003), *Krkonoše: Letní pohledová mapa* (1953) a nebo článků jako *Vývoj krkonošského značení a turistických cest* (Jirásko., 1974), kde je popisována historie také letního značení.

Další zdroje pro mě byly materiály z archivů a muzeí, kde jsem se dozvěděla spoustu zajímavostí a také informace z osobních korespondencí, které mi posloužily k dokreslení mnoha záležitostí.

Internetových zdrojů jsem moc nevyužila, jelikož se tam nacházejí údaje spíše obecnější. Takže mi mohly posloužit spíše pro potvrzení či ucelení méně konkrétních poznatků. Využila jsem např. polskou a německou *Wikipedii*. Jako další zahraniční zdroj byla knížka *Karkonosze polskie i czeskie* (Migón a Potocki, 2002), kde jsem se setkala s polským turistickým značením a němými značkami. Některé zmínky o nich můžeme najít ve starých německých průvodcích nebo časopisech, popřípadě po 2. světové válce v polských, ale jedná se o téma s úzkým vztahem k České republice, takže moc zdrojů o němých značkách v zahraniční literatuře bohužel nenajdeme.

Ve druhé části jsem si počínala obdobně. K utříděným informacím o C.O. Muttichovi jsem se dostala především díky článkům z časopisu *Krkonoše – Jizerské hory* *Obrázky z kroniky zimních sportů: Extempore Kamila Mutticha* (Kubát, 1982), *Mystik Kamil Vladislav Muttich* (Suk, 2016) nebo *Vztah malíře Kamila Mutticha*

k Vysokému nad Jizerou a k Harrachovu (Slavík a Václav, 2013). A pak také co se týče lyžařského odboru S.K. Himalaja ze článků *Lyžařský klub Himalaja v Mladé Boleslavi* (Juřena, 2006) a *Šedesát let v lyžařství v Ml. Boleslavi* (1965). Dále jsem čerpala z osobních korespondencí nacházejících se v Památníku národního písemnictví, Archivu Národního muzea, Archivu Národní galerie a v Národním archivu, kde jsem také našla zmínky o jeho rodině. Některé materiály jsem sehnala prostřednictvím regionálních muzeí a Státních oblastních archivů.

V této části jsem internetových zdrojů využila více, neboť se zde nacházejí jeho obrázky i nějaké zajímavosti ze života. Jedná se převážně o stránky odkazující na amatérskou divadelní činnost, stránky s uměním či drobné články o jeho životě.

V poslední části se objevují publikace výhradně z tehdejší doby, tedy z první republiky. Některé jsem již zmínila a z těch zbylých bych uvedla a *Lyžař v sezóně 1936 -7* (Macháček, 1936-7).

4. Značení

4.1 Letní značení

4.1.1 Turistické značení za první republiky

Krkonoše byly protkány hustou sítí turistických cest. Jednalo se o barevné značení namalované na stromech, skalách, kamenech či jiných předmětech a bylo systematické, aby se na rozcestích neobjevovaly značky stejných barev. Značky existovaly ve čtyřech barvách, a to v červené, zelené, modré a žluté, vždy na bílém podkladě. Na rozcestích byly umístěné dřevěné nebo lité železné orientační tabule podle vzoru Klubu československých turistů. Na nich se označovalo místo cíle, šipka udávající směr cesty, vzdálenost v hodinách a minutách nebo v kilometrech, barva příslušné turistické trasy, rok výroby, číslo tabulky a jméno turistického klubu, který ji dodal. Tabulky byly dvojjazyčné, české a německé, a umísťovaly se na stromech, sloupech a nebo jiných dobře viditelných předmětech. Na důležitých východiscích stály i velké orientační tabule, na kterých se uváděly cesty, cíle a vzdálenosti. O značení a tabulky a udržování turistických tras se staral Klub československých turistů s jeho odbory, říšskoněmecký spolek Riesengebirgs – Verein, ale také jednotlivci – zájemci ve svém nejbližším okolí nebo velké boudy či velkostatky (Ambrož 1935, Riesengebirgsverein, 2016).

4.1.2 Dnešní letní značky

Při odbočení nebo ostrém zalomení cesty a nebo v takových to podobných případech, je k pásové značce ještě připojena šipka. Pásové značky tvoří čtverec 10x10 cm a skládají se ze tří vodorovných pruhů. Ten prostřední má jednu z barev uvedených v předchozí podkapitole, krajní pruhy jsou pak vždy bílé. Byly také přidány některé nové značky: koncová značka, místní značka, speciální značky odboček k vrcholu nebo vyhlídce, ke zřícenině hradu, ke studánce, případně k jinému zajímavému objektu nebo speciální značky pro naučné stezky.

Na tabulkách najdete údaje s názvem místa, popřípadě jeho nadmořskou výškou a směrovky pak udávají kilometrovou vzdálenost k dalším cílům s příslušnou barvou (Turistické značení – pěší [cit. 2016-8-15]).

4.2 Zimní značení

4.2.1 Tyčové značení

Když na horách napadne sníh, změní se úplně tvárnost krajiny. Zasněží se cesty, někdy zapadají chaty a dokonce i můžou zmizet lesy menšího vzrůstu. Jestliže do toho ještě přijde sněhová vichřice, je problémem dojít i malou vzdálenost z chalupy do chalupy. Proto si horalé už při prvním sněhu označovali cesty ke svým chalupám větvičkami. Ve vyšších polohách se pak používalo a dodnes používá tyčové značení (Národní muzeum[4]).

Tyčové značení (obr. 1) slouží k orientaci směru cesty a je důležité převážně v mlze či špatném počasí a tmě na zasněžených horách. Tam, kde vedou cesty nebo chodí lidé a nebo je to potřebné, zarážejí se do země 3 – 4 metry vysoké silné tyče, řazené za sebou s malými mezerami. Někdy se stává, že hodně nasněží, tyče úplně zapadnou do vrstvy sněhu a musí se nastavovat (Ambrož, 1935).

Tyčení je v Krkonoších prováděno snad již od jejich osídlení. První doložená zmínka pochází z roku 1662, kde P. J. Praetorius píše ve svém díle Krakonoš, že v Krkonoších jsou zastrkávány vysoké tyče do sněhu mimo cesty. Další zmínku můžeme najít v Poselkyni starých příběhů českých od J. F. Beckovského z roku 1700: *„Na rovině tohoto vrchu stojí několik vysokých tyček (jedna od druhé dosti vzdálená) do země po cestě, kterou se z Čech do Slezska přes ten vrch jde, vstrčených, aby se pocestný lid podle nich řídit mohl, když velký sníh na tom vrchu Krkonoši napadne, a z té cesty aby nemohl zbloudití“* (Ambrož, 1935; Anonymus, 1971.; Jirásko, 1974, s.8).

Tyčení nevede vždy podél normální letní cesty, někdy směřuje přímočaře nad močály, rašeliništi, balvany či jinými překážkami, které se v létě musejí obcházet (Ambrož, 1935).

Kontrola a nezbytné opravy tyčí se provádí každý rok před zimní sezónou, a to prostřednictvím horské služby, která se o toto značení už od 50. let stará (Ambrož, 1935; Rohlík, 1979).

Obrázek 1 Tyčové značení; Zdroj: [http://www.obrazy-obrazky-do-bytu.fotografie-fotofotky.cz/?p=productsMore&iProduct=601&sName=U-kaplicky-obetem-hor-\(Krkonose\)](http://www.obrazy-obrazky-do-bytu.fotografie-fotofotky.cz/?p=productsMore&iProduct=601&sName=U-kaplicky-obetem-hor-(Krkonose))

4.2.2 Némé značení

4.2.2.1 Nevhodnost používání letního značení v zimě

Letní turistické značení je ve většině případů v zimě nepoužitelné. Jelikož je namalováno na přízemních objektech, při nasněžení mohou značky zapadnout sněhem či omrznout. Zároveň jsou i směrovky s ukazateli na rozcestích mnohdy ojíněné a omrzlé, a tak způsobí nečitelnost barev a textu na nich zaznamenané. Lyžaři se pak snaží námrazu z cedulek za pomoci hůlek odstranit, čímž je ale poškozují, neboť v místě hlubšího otlučení snáže vzniká rez. Směrovka se pak rychle stává špatně čitelnou a musí se častěji obnovovat.

Navíc letní značení často vede po jiných trasách, než jsou ty zimní, takže není ani prakticky vhodné je využít (Rohlík, 1979).

4.2.2.2 Národnostní problém

V první čtvrtině 20. století - v době národnostních rozporů – se mimo jiného Němci (před první světovou válkou Prusové) a Češi dohadovali, v jakém jazyce budou

nápisy na turistických značkách a směrovkách. Klub českých turistů (dále pouze KČT případně pozdější KČST) se snažil psát nápisy když už ne v češtině, tak alespoň v dvojjazyčné verzi, tedy v češtině i němčině. To však velmi vadilo některým Němcům, a tak docházelo často k jejich ničení a poškozování. Ale vyskytly se i případy, kdy ty německé byly ničeny Čechy (Jirásko 1974, Štusra, 2003).

4.2.2.3 Proč právě němé značky a co znamenají

Kvůli výše zmíněným problémům byly vymyšleny tzv. němé značky (obr. 2), hojně nazývané také jako „Muttichovky“ podle příjmení jejich stvořitele, inspirované alpskými vzory. Némé značky jsou červené orientační cedule z plechu velikosti cca 30 - 50 cm instalované na krkonošských rozcestích v různé výšce podle okolních podmínek, vždy ale tak, aby nemohly zapadnout sněhem a byly dobře vidět. Představují nejvýznamnější vrcholy, horské boudy či střediska v Krkonoších a díky své velikosti, barvě a materiálu je můžete vidět i za snížené viditelnosti, sněhové bouři či námraze (Dvořák, 2003a; Juřena, 2006; Migón a Potocki, 2002; Rohlík, 1979).

Obrázek 2 Némá značka; Zdroj: O. Macháček

4.2.2.3 Historie němých značek

Myšlenky na vznik němých značek pocházejí ze Svazu lyžařů RČS, kteří se nechali inspirovat podobnými značkami užívanými v Alpách. Podle představ Svazu

lyžařů RČS měly mít němé značky různé tvary ze silného plechu umístěné na čtyřmetrových vysokých tyčích (břevnech), které by převážně za mlhy a mrazu určovaly místo i směr, a tak by se nemusel řešit jazykový problém nápisů (viz výše). Vypracování symbolů pro jednotlivé znaky se ujal člen výboru Svazu lyžařů C.O. Muttich (obr. 3), který jejich nákresy měl hotové již v roce 1920. Téměř rok trvalo, než se vše promyslelo, projednalo s KČST, s nimiž Svaz na realizaci němých značek částečně spolupracoval, a začalo se uskutečňovat (Národní archiv[1]; Zimní sport[1]).

V zimě 1921-22 měly být značky vyzkoušeny na 3 – 4 nejnavštěvovanějších místech v západních Krkonoších, a to na: „1. mezi Voseckou, Labskou a bývalou Slezskou boudou – na rozhraní u Violíku; 2. ve středu Labské louky směrem mezi Pančicí a Mumlavou na křižovatce Harrachovy cesty; 3. buď na Krakonoši, směr k Zlatému návrší a zadním Písečným boudám ku kotelním roklím; 4. aneb na sedle Lysé hory (nad Dvoračkami) blíže Kotle (Kokrháče) nad údolím Mumlavy.“ V případě osvědčení mělo být značkování provedeno na východním hřebenu a ostatních potřebných místech, včetně cest do údolí, ke kterým tedy v následujících letech také došlo (Zimní sport[1] 1921-22, s. 54).

V zimní sezoně 1922-23 se čekalo na státní finanční podporu od Ministerstva obchodu, která měla být údajně v hodnotě 15 000 Kč.

V létě 1923 bylo Svazem lyžařů RČS ve spolupráci s KČST a Ministerstvem obchodu provedeno němé značení v Krkonoších, tedy podle návrhu již zmíněného Mutticha. Celkem bylo odesláno téměř 200 značek krkonošským budařům, kteří zajistili jejich postavení podle zasláných plánek. Největší zásluhy na tom měl pan ing. Macháček (člen výboru Svazu) a ing. Jílek (sekretář Svazu). Ti společně s panem Muttichem vypracovali orientační mapku s němými značkami a lyžařskými cestami (obr. 4)(příl. 15). Mapka byla spolu se seznamem jednotlivých němých značek, které tam byly

i vysvětleny, vydána v brožuře Pražskou župou lyžařskou (obr. 5). Brožura také obsahovala podrobný jízdni řád všech sportovních i obyčejných vlaků, rychlíků atd. a dobré pokyny pro lyžaře a turisty. Její objednávky vyřizoval Svaz lyžařů RČS, KČST, Pražská lyžařská župa, Cizinecký svaz, některé boudy v Krkonoších apod. (Zimní sport[2], [3], [4]).

V létě 1924 bylo dokončené tzv. němé značkování Krkonoš, tedy i včetně východní části pohoří. Takže Krkonoše byly označovány celé, a to od Nového Světa

(dnešního Harrachova) až po Jánské Lázně. Celkově bylo umístěno 350 značek ze silného železného plechu.

Praktické záležitosti a postavení značek provedli již zmínění pan Jílek s panem Macháčkem. Pan Macháček vypracoval celý plán a několik týdnů v létě věnoval zkoumání tamního terénu, přičemž také doplnil scházející značky. Náklady na značení činily 13 000 tehdejších Kč. Byla v tom zahrnuta výroba, doprava a instalace značek.

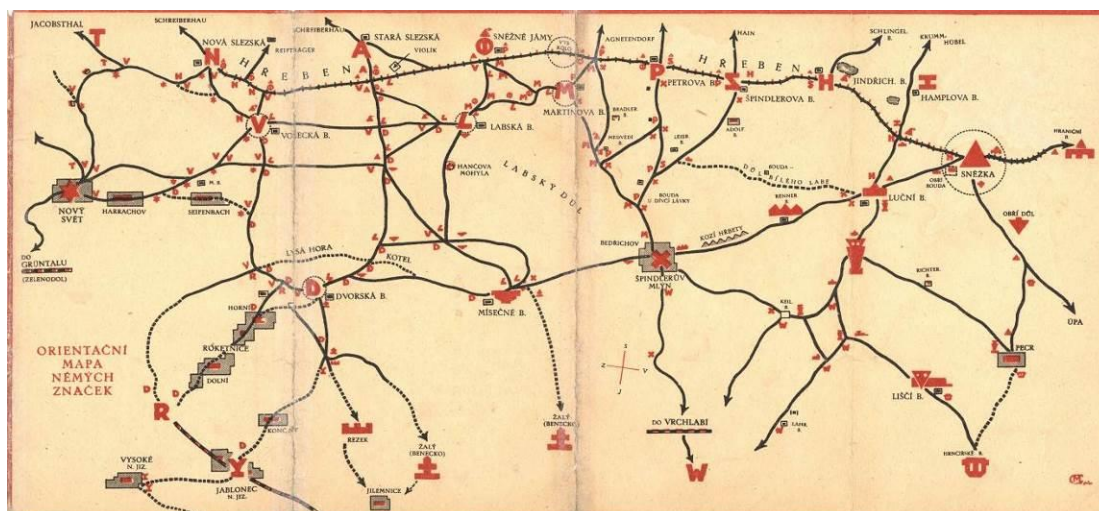
Svaz také v brzké době vydal mapu němého značení (Zimní sport[3]; Národní archiv[2]).

V 20. a 30. letech, v době své hlavní éry, byly značky používány na obou stranách Krkonoš, tedy české a polské, v té době německé, a staral se o ně Svaz lyžařů RČS. Ten po 2. světové válce (v roce 1948) zanikl a péči o němé značky převzala v 50. letech Horská služba (dále pouze HS). Právě v tomto období došlo na české straně hor k několika obnovám těchto značek, kdežto na polské straně zanikly. O jejich výrobu se postarala vrchlabská automobilka a instalaci provedla HS, která se o ně stará doposavad.

V dnešní době však můžeme z těchto němých značek vidět bohužel už jen torzo (Dvořák 2003a; Rohlík 1979).

Obrázek 3 – C.O. Muttich; Zdroj: VMK[1]

Obrázek 4 – orientační mapka s němými značkami a lyžařskými cestami; Zdroj: Národního muzeum[1]

Obrázek 5 - brožura; Zdroj: Národního muzeum[1]

4.2.2.5 Co němé značky udávají

Značky neudávají kilometrové ani časové údaje, ukazují pouze směr daného místa. Předpokládá se, že si lyžař předem podle mapy naměří přibližnou vzdálenost trasy a dobu jejího trvání a k vytyčenému cíli si zjistí odpovídající němé značky, podle nichž se pak řídí.

Používání němých značek tudíž předpokládá určitou pamětní znalost symbolů. Přehled všech němých značek najdete téměř na každé lyžařské mapě Krkonoš, v dnešní době se objevují často i na těch letních turistických mapách, dále pak v různých průvodcích nebo prospektech (Rohlík, 1979).

4.2.2.6 Symboly němých značek a jejich proměna v průběhu času

Větší části značek zůstal původní tvar symbolu stejný nebo pouze prošel menšími úpravami. Ostatní byly pozměněny nebo dostaly jiný význam, některé z nich byly zrušeny a jiné naopak přibyly. Původní počet značek byl 28 (obr. 6), po úpravách ve 30. letech se množství zvýšilo na 35 (obr. 7) a v dnešní době jich je 31 (obr. 8).

Symbolika znaků není vždy na první pohled jasná. Nejsrozumitelnější symboly znázorňují buď první písmeno jména „objektu“ jako V u Vosecké boudy, L u Labské boudy, D u Dvoraček (původní název Dvorské boudy), P u Petrovy boudy (neboli Petrovky), M u Martinovy boudy, S u Špindlerovy boudy, R u Rokytnice nad Jizerou, W pro Vrchlabí – to je značeno však s „německým“ dvojitým w pro odlišení od Vosecké boudy. Nebo vyjadřují graficky název jako hrníček u Hrnčířských bud, Harrachov (původně Nový Svět) znázorňující hvězdičku zřejmě jako lesknoucí se křišťál ze zdejších skláren nebo Špindlerův Mlýn zobrazující křižovatku cest (někdo se však domnívá, že se může jednat spíše o mlýnské kolo).

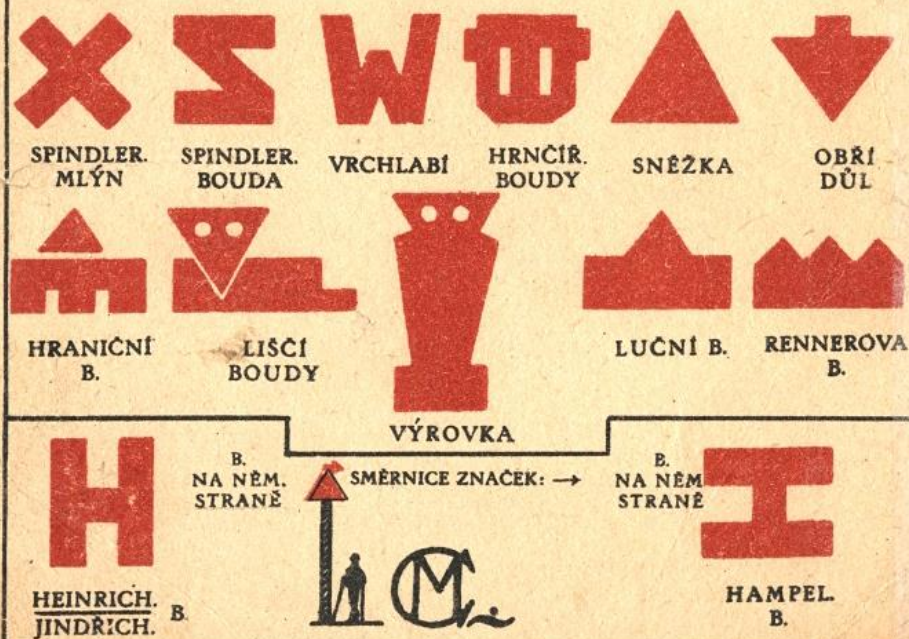
Zbylá symbolika znaků má představovat především svůj název také grafickou podobou, není již však na první pohled tak zřejmá. Třeba Jablonec nad Jizerou reprezentující cesty sbíhající se k toku Jizery a nebo ležící písmeno E pro Rezek. To by mohlo vyjadřovat dvě „e“ v názvu Rezek. Použití velkého E by však bylo zavádějící, protože velká písmena vždy znamenala počáteční písmena v názvu symbolu a R již bylo použito pro Rokytnici. Takže kvůli tomu by došlo pouze k otočení E o 90° doleva. Případně by symbol mohl také znamenat dvě údolní polohy oproti hřebenům (Dvořák, 2003a; Dvořák 2016, pers. comm.; Rohlík, 1979).

ZÁPADNÍ „NĚMÉ ZNAČKY“:

KRKONOŠSKÝ HŘEBEN

VÝCHODNÍ „NĚMÉ ZNAČKY“:

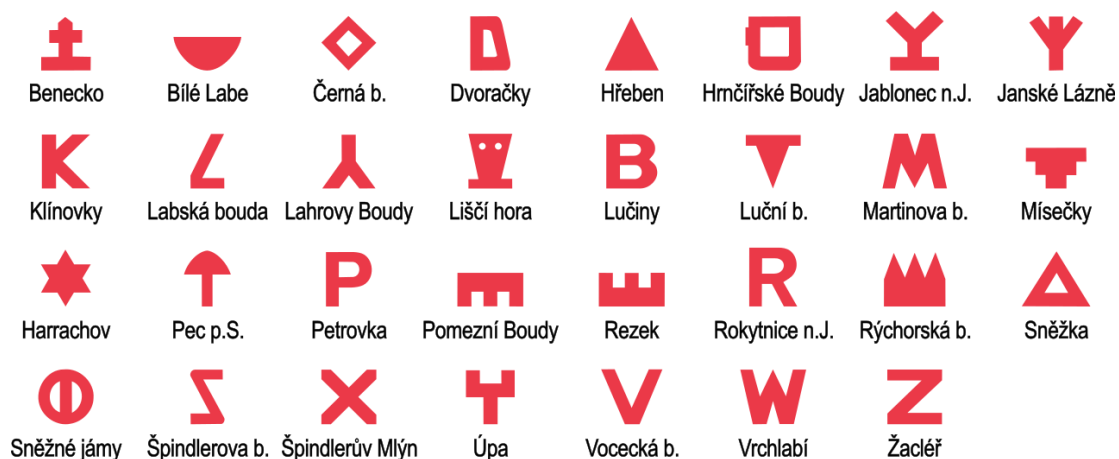

Obrázek 6 – původní němé značky, Zdroj: Národního muzeum[1]

Lyžařské němé značky Svazu lyžařů R.Č.S.

Obrázek 7 - němé značky z roku 1935; Zdroj: Dvořák, 2003a

Obrázek 8 – současné němé značky; Zdroj:

http://www.wikiwand.com/cs/N%C4%9Bm%C3%A9_zna%C4%8Dky_Krkono%C5%A1

4.2.2.7 Zaniklé značky

Němé značky na polské, v té době německé, straně zanikly. Jedná se o značku T, která označovala Thal tedy údolí a patřila osadě Jakobsthal (dnešní Jakuszyce). Dále značky N a A. N znázorňuje Nová (Neue) Slezská bouda a A Stará (Alte) Slezská bouda, dnešní polská schroniska Hala Szrenicka a Pod Łabskim Szczytem. Stojaté H bylo pro boudu prince Jindřicha (německy Heinricha), která však na konci 2. světové války vyhořela, a ležaté H značilo více v údolí položenou Hamp(e)lovu boudu (dnešní Strzecha Akademicka).

Dodnes se udržely pouze Sněžné jámy, ležící na hranici. Přepůlený kruh značí dva ledovcové kary, které tyto Sněžné jámy tvoří.

Jako zbytečná se ukázala do země směřující šipka – údolí pro Obří důl, jenž se přestala brzy používat, stejně jako další značka v podobě sovy (výra) pro boudu Výrovku (Dvořák, 2003a; Nieme znaki czeskich Karkonoszy, 2014).

4.2.2.8 Nové značky

Zatím co němé značky v západních Krkonoších zůstaly téměř nepoznamenané, ty ve středních a pak zejména ve východních Krkonoších prošly mnohými změnami. Má to svůj důvod. Členové Svazu lyžařů RČS a kluby, jenž byly do Svazu začleněny, nejčastěji navštěvovali právě český západ pohoří, takže ho více znali než východní Krkonoše, které byly mnohem více „německé“. Tato část pohoří byla prozkoumávána i o něco déle a k zásadnějším přeměnám němých značek na tomto území došlo ve 30. letech. Tyto změny si můžeme prohlédnout na několika turistických a lyžařských mapách převážně od dvojice Semík – Ambrož (příl. 16 a 17) a v průvodcích té doby. Jedná se o následující změny:

Již zmíněná značka pro boudu Výrovku byla nahrazena písmenem K označující Klínové boudy (v té době Keilova bouda), což je mnohem významnější rozcestí.

Přibýlo obrácené Y pro Lahrovy boudy. „Véčko“ by mohlo znázorňovat stoupající hřbet od Hříběcích Bud až k Zadní Planině a čárka nad tím cestu směřující dál až k Luční boudě. Nebo by toto obrácené Y mohlo symbolizovat ypsilon nacházející se na konci obou slov v názvu a otočení znaku o 180° by bylo proto, poněvadž jinak by byl znak podobný symbolům pro Jablonec nad Jizerou nebo Jánské Lázně a mohlo by dojít k záměně. Dále písmeno B znamenající Bohnwiesbauden (dnešní Lučiny – křižovatku mnoha cest), miska údolí (nebo stylizované koryto řeky) znázorňující boudu U Bílého Labe, podobnou údolní polohu s vytékající řekou (nebo také písmeno U s vytékající řekou) naznačuje hranaté Y pro obec Úpu (nynější Velkou Úpu).

Dále přibýla značka pro dnešní Pec pod Sněžkou (tehdejší Pecr) ve tvaru houbičky, ovšem při zkrácení její „nožičky“ a ponechání pouze obrysu u polokruhu (tak to bylo původně – polokruh bez výplně) značka poměrně dobře připomíná klenuté ústí

pece s vytékající taveninou. Také přibyly Janské Lázně, jejichž symbol představuje tryskající pramen a Černá bouda (původně pod názvem Na Černé Pasece). Tato bouda má symbol nevyplněného kosočtverce, jenž znázorňuje lesem vymezený prostor paseky – světliny, později luční enklávy, podle původního názvu boudy na Černé Pasece.

Dvě následující značky byly vymyšleny až v polovině 70. let a to proto, že před tím o tato místa byl lyžařský zájem pouze minimální. Jedná se o Žacléř s výstižným symbolem Z a Rýchorskou boudu se symbolem tří zubů, tento symbol však má trošku obsáhlejší původ. Tři zuby totiž představují ostré kozí hřbety, na jejichž začátku stála Rennerova bouda, pro kterou byl tento symbol původně určený. Ta ale v roce 1939 vyhořela, a tak byl symbol použit právě pro Rýchorskou boudu, která leží sice na oblém, ale také výrazném Rýchorském hřbetu. Zajímavostí je, že podle místních obyvatel tyto dvě značky v terénu nikdy použity nebyly, a tak svoji funkci plní pouze na mapách (Dvořák, 2003a; Dvořák, 2016, pers. comm.; Rohlík, 1979).

4.2.2.9 Změny, které si vyžádala praxe

Několik značek odzkoušených v terénu prošlo změnami převážně kvůli větší bezpečnosti a srozumitelnosti pro lyžaře a turisty. Mezi ně patří rovnostranný trojúhelník znázorňující Sněžku, kterému byla ve 30. letech odebrána výplň a zbyl tedy pouze obrys trojúhelníku. Bylo to proto, aby se symbol nepletl s podobným symbolem, a to rovnostranným trojúhelníkem se šipkou vedoucí z horního vrcholu, značící hlavní (Slezský) hřeben. Také se změnil její název na K hřebenu a po válce zůstal pouze Hřeben. Dnes se tato značka téměř nepoužívá. Byl jí značen směr hřebenové cesty, ale významná místa na této cestě, jako jsou např. Sněžné jámy, Špindlerova bouda nebo Petrovka, mají svoje vlastní srozumitelnější značky, takže značka pro Hřeben není nezbytná a může zmást.

S trojúhelníkem pro Sněžku souvisí i změna další značky charakterizující Luční boudy. Původní symbol se stříškou (boudy) na rovné pláni (Bílé louky) byl naprosto jasný, měl však jednu velkou nevýhodu a to tu, že při obalení námrazou vypadal jako právě již zmíněný trojúhelník, a to by mohlo být pro lyžaře životu nebezpečné. Proto se symbol otočil o 180°, čímž sice ztratil logičnost, ale byl dobře odlišitelný. Postupem

času také znak změnil velikostní poměr jeho již zmíněných dvou částí, ze kterých je složen (Dvořák, 2003a).

4.2.2.10 Další změny

Další změna byla provedena na značce Pomezních bud (původní Hraniční boudy), která měla znázorňovat vstupní bránu, jelikož se tam nacházela celnice. Této značce byla sebrána „stříška“. Mísa, znázorňující Mísečné boudy (Mísečky) se protáhla více do výšky a kříž, symbolizující rozhlednu na Předním Žalém, byl přisouzen Benecku, poněvadž v případě problému nebo nebezpečí by člověk s větší pravděpodobností našel pomoc či útočiště tam. Oproti tomu hlava lišky („kříženeček“ původních značek pro Liščí boudu a Výrovku) byla přesunuta z Liščích bud na Liščí horu, jelikož Liščí bouda v roce 1948 vyhořela a Liščí hora je spolu s jejím hřebenem důležitý bod na cestě z východní hřebenové oblasti dolů do Pece pod Sněžkou a Černého dolu.

Poslední změnou je odstranění šedých obdélníků u značek Rezků a Mísečných bud. Ty znázorňovaly dřevěné tyče, na jejichž konci je značka umístěna. Graficky citlivý Muttich tak chtěl tímto způsobem dorovnat tyto dvě výrazně plošší značky, aby byly stejně vysoké se sousedními značkami na řádku. Zároveň tím také mohl naznačit doporučené místo na konci tyče pro přidělení značek (Dvořák, 2003a; Dvořák, 2016, pers. comm.).

4.2.2.11 Kontrola stavu a opravy němých značek

Jejich kontrola a případné opravy jsou prováděny každý rok před zimní sezónou společně s údržbou tyčového značení. Značky mohou vydržet až 15 let, záleží na tom, v jaké lokalitě se nacházejí a jak na ně působí okolní vlivy. A tak častěji než k výměně či opravě samotné značky dochází k výměnám zrezivělých šroubů nebo uhníklých dřevěných tyčí, na kterých jsou značky přidělané. Úložiště náhradních kusů se nachází na ústředí HS ve Špindlerově Mlýně, odkad' si v případě potřeby jednotlivé okrsky značky vezmou (Dvořák, 2003a).

4.2.2.12 Návrh obnovy značek z roku 1979

Podle návrhu pana Rohlíka by se mělo němé značení částečně přizpůsobit letnímu turistickému a to formou větší četnosti němých značek na dané trase, takzvanými potvrzovacími značkami a značkami pro útěchu. Potvrzovací značka by byla umístěna na dobře viditelném místě kousek za křižovatkou a potvrdila by správný směr. Na značku pro útěchu by lyžař narazil v průběhu cesty, i když by se tam nenacházelo žádné další rozcestí, což by ho ujistilo.

V konkrétnějším případě, by to vypadalo následovně: za křižovatkou cest by se v každém směru na první nebo druhé tyči nacházela příslušná potvrzující značka, umístěná buď kolmo na cestu nebo se šipkou v daném postupu pro utvrzení směru. Vždy po ujití 500 – 1000 metrů, podle vzdálenosti k další křižovatce, by se objevila značka pro útěchu.

Cesty za rozcestími v nižších polohách a zastavěných nebo lesních částech by byly opatřeny pouze těmi potvrzovacími značkami, neboť křížení cest je zde častější a v menších vzdálenostech.

V případě potřeby uvést nějakou další lokalitu, byl by její název ve formě svařeného silného drátu připevněn ke značce či tyči, tak jak se to provádělo na několika místech v poválečných letech (Rohlík, 1979).

4.2.2.13 Obnova značek z roku 2003 a technologie výroby

V roce 2003 bylo vyrobeno v dílnách ve Svobodě nad Úpou 48 nových značek z dvoumilimetrového ocelového plechu s odolnější povrchovou úpravou a to červenou vypalovací barvou. Volba červené barvy je kvůli bezpečnosti. Má jednu z nejlepších viditelností, což se při špatném horském počasí hodí nejlépe. Jedná se o konkrétní červenou barvu se svým číslem, aby v dalších obnovách mohla být použita úplně stejná a zachovala se tak tradice. Díky povrchové úpravě vypalováním z němých značek dříve odtává námraza či led, a tak mají oproti běžným značkám mnohem lepší a také rychlejší čitelnost.

Původně byly složitější tvary vyřezávány na několik kusů, a pak svařeny dohromady. Jednalo se o ruční práci. Postupem vývoje se všechny značky zhotovovaly už jen z jednoho kusu a v dnešní době se výroba provádí za pomoci laseru. I když se jedná samozřejmě o novější a modernější technologii než původní zhotovení prvních značek, princip výroby zůstal podobný, tak aby se tradice zachovala.

Poslední obnova značek byla právě v roce 2003. Vyhotovené značky byly dovezeny do úschovny HS ve Špindlerově Mlýně, kde si je podle potřeby bere a instaluje v terénu. Výroba jedné značky vyšla cca na 140-150 Kč. Dnešní cena by se odhadem mohla vyšplhat na přibližně dvojnásobek.

O zhotovení se postarala Správa KRNAP, s hlavním vedoucím obnovy panem Jaromírem Gebasem, a o instalaci pak HS.

Dnes se HS věnuje obnově značek ve spolupráci se Správou KRNAP v těch vyšších a hřebenových partiích, kde jsou značky nejpotřebnější (Dvořák 2003a; Dvořák 2003b; Gebas, 2016, pers. comm).

4.2.2.14 Názory na dnešní užitečnost značek

Podle náčelníka horské služby Adolfa Klepše jsou němé značky užitečné a v Krkonoších se jedná o tradiční záležitost. Je však potřeba značky mnohem více propagovat a popularizovat a přiblížit význam jednotlivých symbolů. Většina dnešních lidí si značek všimne pouze na mapách, ale nevěnují jim téměř žádnou pozornost, natož aby pak věděli, co znamenají a k čemu se používají. Přitom si stačí zapamatovat alespoň několik těch základnějších značek a lyžař či turista se pak v terénu může lépe nasměrovat a také se cítit mnohem bezpečněji (Dvořák 2003a; Dvořák 200b).

Podle bývalého pracovníka Správy KRNAP Jaromíra Gebase mají němé značky v terénu své důležité opodstatnění, takže by se měly obnovovat a doplňovat co nejvíce. Jedná se o tradiční záležitost, která by měla být v Krkonoších zachována. Měly by se také více propagovat, poněvadž povědomí o těchto němých značkách je v dnešní době minimální (Gebas, 2016, pers. comm.).

4.2.2.15 Aktuální seznam němých značek

Okrsek Harrachov

lokality	gps	
1 Krakonošova snídaně	50.7655011N, 15.5061131E	Harrachov, Vosecká bouda, Labská bouda
2 Vosecká bouda	50.7828500N, 15.5111947E	Labská bouda, Sněžné jámy
3 u závory - křižovatka pod Svinskými kameny	50.7865919N, 15.5142108E	Vosecká bouda
4 Pod Tvarožníkem	50.7843750N, 15.5160650E	Vosecká bouda

Okrsek Rokytnice nad Jizerou

lokality	gps	
5 Ručičky - západ	50.7497358N, 15.4837383E	Rokytnice, Harrachov
6 Ručičky - východ	50.7498783N, 15.4852728E	Rokytnice, Harrachov, Vosecká b.
7 Zadní Plech - rozcestí	50.7556275N, 15.4906478E	Rokytnice, Dvoračky, Vosecká b.
8 Dvoračky - západ	50.7477333N, 15.5103889E	Rokytnice
9 Dvoračky - východ	50.7475364N, 15.5125453E	Rezek, Mísečky, Labská b.
10 Sedlo pod Dvoračkami	50.7418269N, 15.5118264E	Rokytnice, Dvoračky, Rezek
11 Kotelské sedlo	50.7525189N, 15.5203453E	Rokytnice, Dvoračky, Labská b.
12 Růženčina zahr. - rozcestí	50.7558617N, 15.5320022E	Dvoračky, Labská b., Mísečky
13 Křižovatka Nad kotelní jámou	50.7535439N, 15.5448500E	Dvoračky, Labská b., Mísečky
14 U Čtyř pánů - jih	50.7638294N, 15.5350814E	Dvoračky, Mísečky, Harrachov
15 U Čtyř pánů - sever	50.7657839N, 15.5356553E	Dvoračky, Vosecká b., Labská b.
16 Nad Labskou boudou	50.7701481N, 15.5410189E	Mísečky, Vosecká b., Labská b. (místo bývalé meteobudky)
17 Pramen Labe	50.7709747N, 15.5356875E	Dvoračky, Mísečky, Vosecká b., Sněžné jámy (rozcestí se zelenou tur. zn.)
18 Česká budka	50.7793792N, 15.5353683E	Labská b., Vosecká b., Sněžné jámy
19 Lysá hora	50.7537450N, 15.5069047E	Labská b.

Okrsek Špindlerův Mlýn

lokality	gps	
20 Bývalé Jestřábí boudy	50.7515778N, 15.5460550E	Labská bouda, Mísečky, Špindlerův Mlýn
21 Odbočka ze zásobovací silnice	50.7692036N, 15.5381669E	Vosecká
22 Křižovatka na Labské louce	50.7710156N, 15.5355786E	Pramen Labe, Dvoračky, Labská bouda, Vosecká
23 Kř. na zimní cestě nad Labskou	50.7719778N, 15.5472583E	Martinovka, Sněžné jámy
24 Kř. pod Sněžnými jamami	50.7769447N, 15.5572194E	Labská bouda
25 Martinovka	50.7719417N, 15.5756856E	Labská bouda, Špindlerův Mlýn, Petrovka
26 Křižovatka za Martinovkou	50.7722992N, 15.5775500E	Petrovka
27 Petrova b. - závora na st. hranici	50.7729669N, 15.6150547E	Sněžné jámy, Špindlerova bouda
28 Petrova bouda	50.7723300N, 15.6117581E	Sněžné jámy, Martinova bouda
29 Rozcestí na Pláni - křižovatka zimní c. - b. Na Pláni	50.7074056N, 15.6195317E	Luční bouda, Klínovky
30 Křižovatka u srubu - západ	50.7104994N, 15.6318497E	Špindlerův Mlýn
31 Křižovatka U srubu - východ	50.7104917N, 15.6319861E	Luční bouda
32 Zimní cesta nad odb. na Magistrálu	50.7112797N, 15.6429817E	Luční bouda
33 Křižovatka svážnice - zelená cesta	50.7071756N, 15.6303061E	Špindlerův Mlýn
34 Křižovatka u Boudy na Pláni	50.7026469N, 15.6232506E	Vrchlabí

Okrsek Strážné

lokality	gps	
35 Lahrovy boudy	50.6870767N, 15.6379372E	Vrchlabí
36 Chalupa na rozcestí	50.7055761N, 15.6747289E	Liščí hora
37 Chalupa na rozcestí - rozcestník	50.7058203N, 15.6744633E	Klínovky

Okrsek Pec pod Sněžkou

lokality	gps	
38 Slovanka	50.6702133N, 15.7283458E	Pec pod Sn., Černá hora, Hrnčířské b., Lučiny
39 Vysílač Eurotel	50.6729767N, 15.7206900E	Hrnčířské boudy, Lučiny
40 Křižovatka pod Lesní boudou - Tetřevky	50.6760800N, 15.7113814E	Liščí hora, Pec pod Sněžkou
41 Křižovatka nad Lesní boudou	50.6779286N, 15.7094581E	Liščí hora, Pec pod Sněžkou, Lučiny
42 Výrovka	50.7158394N, 15.6814736E	Luční bouda, Liščí hora, Pec pod Sněžkou
43 Odbočka na traverz nad Růžohorkama	50.7293017N, 15.7413833E	Hřeben, Pec pod Sněžkou, Sněžka

Okrsek Pomezí boudy

44 Jelenka	50.7419839N, 15.7768514E	Sněžka, Pec pod Sněžkou, Pomezí boudy
------------	--------------------------	---------------------------------------

(Horská služba, 2016)

4.2.2.15 Némé značky v Malé Fatře

Némé značky v Malé Fatře (obr. 9) byly používány za první republiky. Inspiraci našly v alpském značení. Jejich realizace prošla zřejmě přes Svaz lyžařů RČS, ale spojitost s Muttichem bychom v nich nejspíše nenašli. Po 2. světové válce značky zanikly (Kučera, 2016, pers. comm.).

Obrázek 9 – němé značky v Malé Fatře; Zdroj: Národní muzeum[2]

4.2.2.17 Zmínky a obrázky němých značek v průvodcích a mapách

„Němé značky lyžařské upevněné na tyčích nemají pro pěšího turistu v zimě významu, nevede-li zároveň podle nich vyšlapaná nebo řádně znatelně vyjetá cesta nebo sáňková dráha“ (Kamenický, 1925, s. 7).

„Sáňkařské a lyžařské dráhy jsou všude tyčemi vyznačeny a na rozcestích „němými značkami“ opatřeny. Schematickou mapu krkonošských zimních cest a němých značek Muttichových vydal Svaz lyžařů RČS“ (Ambrož, 1926, s. 12).

„Mimo turistické značení barevné vytýčeny jsou v zimě lyžařské cesty a směry vysokými dřevěnými, hustě nasázenými tyčemi a na rozcestích červenými plechovými značkami, tzv. němými (obr. 12), které zhotoveny byly podle návrhu zemřelého akademického malíře a zasloužilého lyžaře C.O. Mutticha Svazem lyžařů RČS asi r. 1923. Na pohraničí mají říšskoněmecké spolky plechové značky s vysekanými nápisy. O lyžařské němé značky se stará Svaz lyžařů RČS“ (Ambrož, 1935, s. 50).

„Běžné cesty zejména na náhorních rovinách, ale také horských loukách jsou vytyčkovány. Kromě toho byly opatřeny lyžařskými značkami, bohužel velmi poškozenými a místy až zaniklými, které ulehčovaly orientaci zejména za silné mlhy a fukéře. Tak např. M = směr Martinovka, trojúhelník = směr Sněžka, K = směr Klínovka, P = směr Petrovka, W = směr Vrchlabí a pod. Pravděpodobně dojde k obnovení a znovuzřízení těchto němých lyžařských značek“ (Král a Palouš, 1953, s. 39).

„Zimní cesty na hřebenech a náhorních i nižších loukách jsou označeny tyčemi, které jsou viditelné i za vysokého sněhu a mlhy; letní barevné značení na stromech bývá v zimě obvykle zavato sněhem, nebo se při rychlém sjíždění snadno přehlédne. Jinak jsou cesty vyznačeny lyžařskými značkami na příklad D=směr Dvoračka, L=směr Labská bouda, K=směr Klínovka, M= směr Martonovka, P= směr Petrovka, trojúhelník = směr Sněžka apod“ (Orbis a Ždímalová, 1956).

„Krkonoše mají velmi dobře udržovanou síť značených turistických cest, pro zimu tyčování a němé značky (obr. 15)“ (Chyský a kol., 1959, s. 24).

....“Cesta je za nepříznivého počasí, vánice a mlhy a severního větru dosti nebezpečná. Je radno držet se zimního značení a na křižovatkách se řídit němými značkami (písmeno L – v opačném směru V)“ (Chyský a kol., 1959, s. 133).

....“Celá krkonošská hřebenovka je velmi vděčnou túrou. Je dobře značena tyčováním a němými značkami, nemá mimořádně namáhavé stoupání ani těžké sjezdy“ (Chyský a kol., 1959, s.159).

„Cesty po Krkonoších jsou značeny barevnými značkami a zvláštními plechovými znaky chat, tzv. němým značením (obr. 16) , a pro zimu tyčováním“ (Vorel, 1966, s.9).

„Němé značky Krkonoš (obr. 17). Obzvláště pro zimní podmínky je určen systém těchto značek, který zahrnuje význačné horské chaty a střediska. Jsou bez údajů o vzdálenosti, pouze označují směr. Složkami ČSTV je propracován způsob jejich důsledného použití tak, aby lyžařské cesty byly jednoznačně orientačně spolehlivé a to od význačných středisek k cílům na hřebenech a naopak. Lyžař by měl např. v centru Pece p. Sněž. najít symboliku pro směry Sněžka, Úpa, Lučiny, Luční bouda a po každé odbočce ze směru symboly potvrzující a to vždy obousměrně. Ne vždy je značení důsledně tímto způsobem prováděno“ (Horák a kol., 1980, s. 183).

„Tradiční němé značky Krkonoš (obr. 18) nahrazují v zimě letní turistické značení. Jsou umístovány na směrovnicích a doplňovány šipkami směru cesty do příslušného cíle. Určují pouze směr, nikoliv vzdálenost“ (od. red. Basařová, 2001).

„Němé značky Krkonoš (obr. 19) slouží k orientaci za ztížených podmínek, zejména v zimě. Vytvořil je akademický malíř Kamil Vlastimil Muttich“ (Rohlík a syn, 2003).

V některých průvodcích či mapách najdeme pouze obrázky němých značek. Tak jako na titulní straně Lyžařského katechismu vydaném roku 1928 (obr. 10), v Lyžařské škole a průvodci Krkonošemi z roku 1934-35 (obr. 11), brožurce o Novém Světě z 30. let (obr. 13), průvodci se jménem Na Krkonoše s přehlednou mapou z roku 1949 (obr. 14) a v turistické mapě Krkonoš z roku 2012 (obr. 20).

Kromě toho také můžeme nalézt obrázky němých značek v časopise Zimní sport (příl. 1 - 4) a na obalu slaných tyčinek z roku 2016 (příl. 5).

Obrázek 10 - němé značky z roku 1928; Zdroj: Slavík osobní sbírka

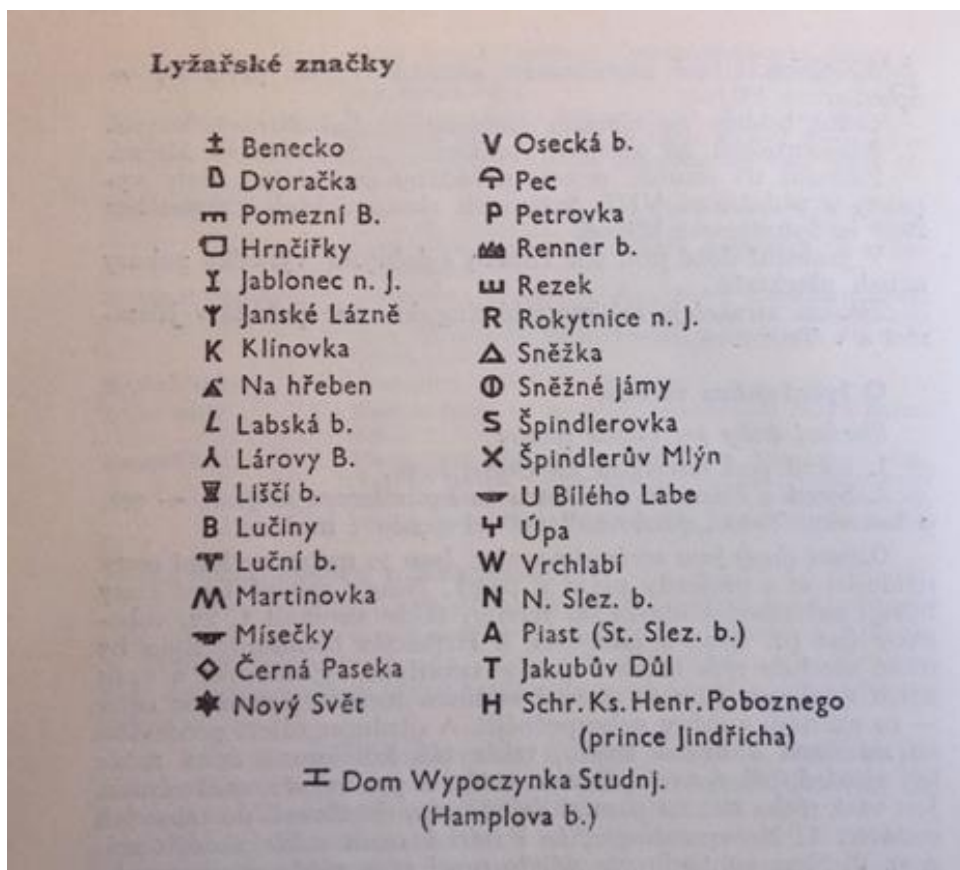
Obrázek 11 – němé značky z roku 1934-5; Zdroj: Házel, 1934-5

Obrázek 12 – němé značky z roku 1935; Zdroj: Ambrož, 1935

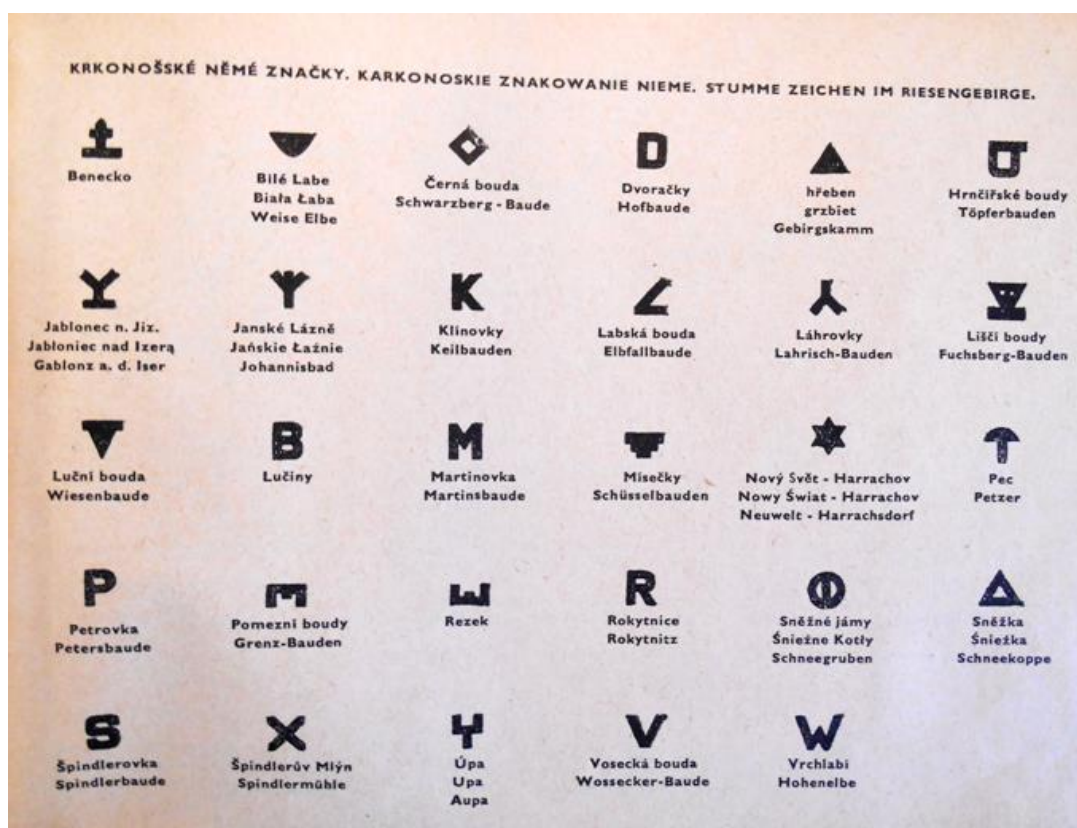
Obrázek 13 – němé značky ze 30. let; Zdroj: Národní muzeum[3]

Obrázek 14 – němé značky z roku 1949; Zdroj: ed. Palouš, 1949

Obrázek 25 – němé značky z roku 1959; Zdroj: Chyský a kol., 1959

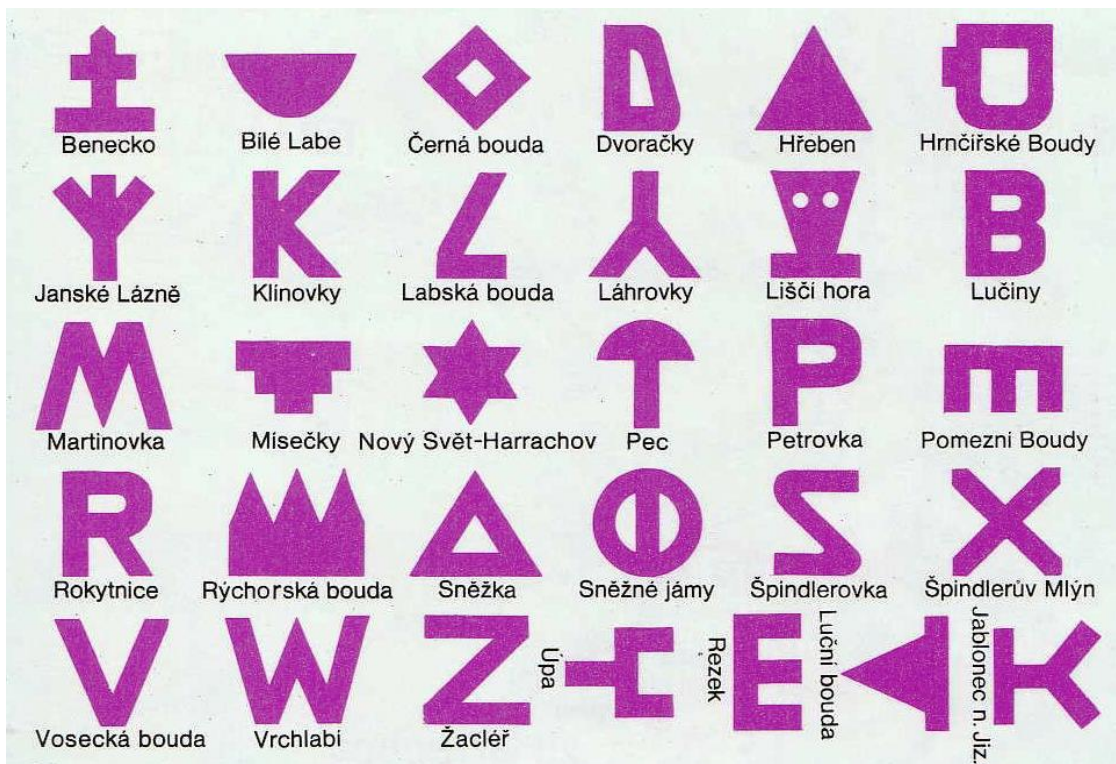

Obrázek 16 – němé značky z roku 1966; Zdroj: Vorel, 1966

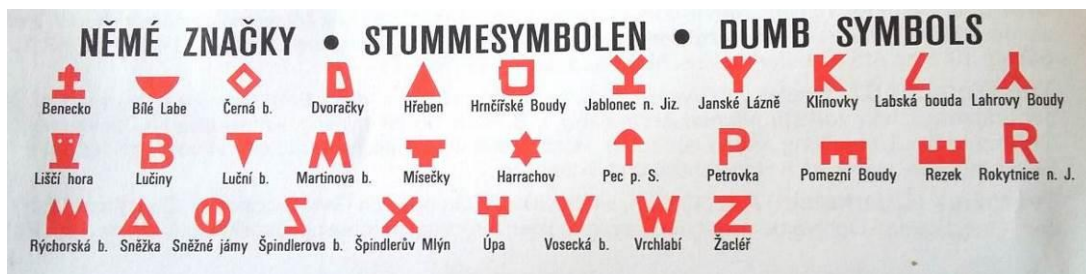
NĚMÉ ZNAČKY KRKONOSĚ

	Benecko		Martinova bouda
	Bílé Labe		Misečky
	Černá bouda		Nový Svět-Harrachov
	Dvoračky		Pec
	Hřeben		Petrova bouda
	Hrnčířské Boudy		Pomezni Boudy
	Jablonec n. Jizerou		Rezek
	Janské Lázně		Rokytnice
	Klínovky		Sněžka
	Labská bouda		Sněžné jámy
	Láhrovky		Špindlerova bouda
	Liščí hora		Špindlerův Mlýn
	Lučiny		Úpa
	Luční bouda		Vosecká bouda
			Vrchlabí

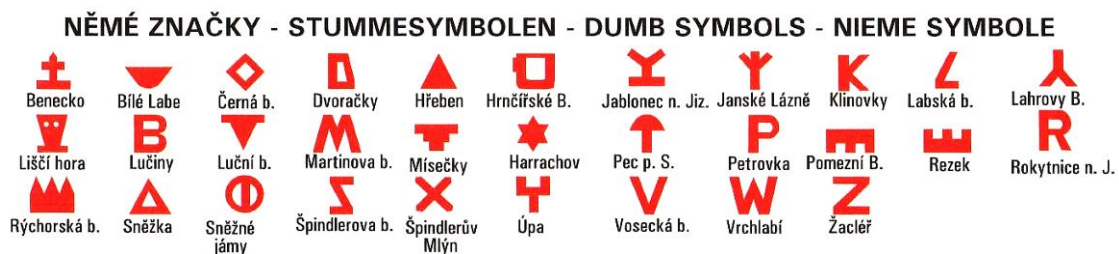
Obrázek 17 – němé značky z roku 1980; Zdroj: Horák a kol., 1980

Obrázek 18 – němé značky z roku 2001; Zdroj: od.red. Basařová, 2001

Obrázek 19 – němé značky z roku 2003; Zdroj: Rohlík a syn, 2003

Obrázek 20 – němé značky z roku 2012; Zdroj: lek. Pohorecký, 2012

5. Kamil Vladislav Muttich

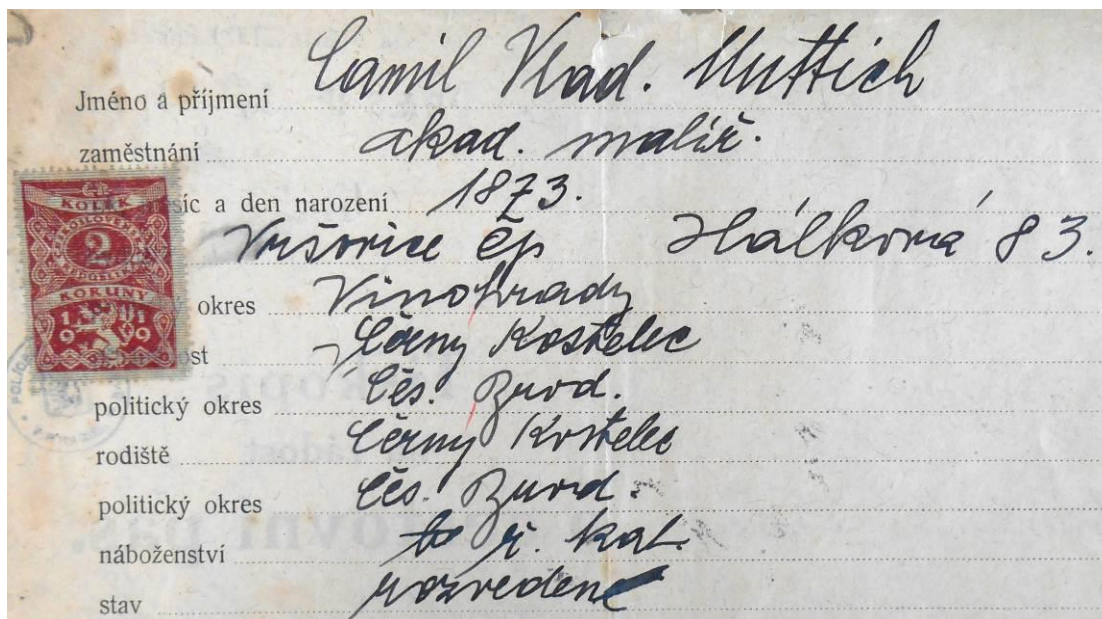
5.1 Životopis

Kamil Vladislav Muttich (obr. 21) se narodil 10. února 1873 v Kostelci nad Černými Lesy (obr. 22), v tehdejší době ještě pod názvem Černý Kostelec, který spadal pod okres Český Brod.

Můžete ho však spíše znát pod pseudonymem Camill Orfano. Proč právě Orfano, znamenající sirotek? To nám akademický malíř, ilustrátor, básník (příl. 2), divadelník, lyžař vysvětluje sám v jedné z osobních korespondencí: „ 1) že jako „Sirotek“ béřu se od jinošského věku světem sám a sám! - 2) matka moje rozená byla Sirotková – 3) v Benátkách, prožil jsem několik šťastných chvil – na lagunách na Canale Orfano – na ponte dei Sospiri...“ (Národní archiv[3]; Památník národního písemnictví[4]; Suk, 2016; Z historie, 2006).

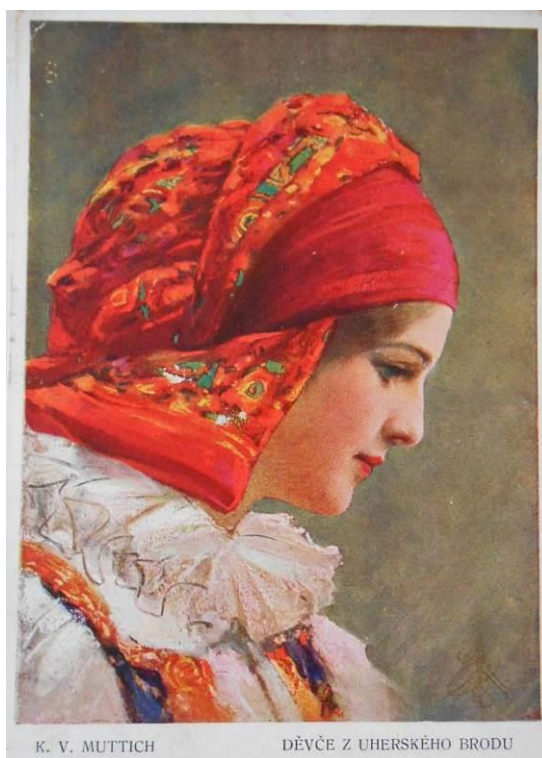

Obrázek 21 – Camill Orfano Muttich; Zdroj: Slavík osobní sbírka

Obrázek 22 – rodiště Černý Kostelec (Kostelec nad Černými Lesy); Zdroj: Národní archiv[3]

Začátkem 90. let vystudoval malířství u profesora Pirnera na pražské akademii. Nejprve tvořil převážně portréty a pastelové obrázky. Když přišly do módy pohlednice s dívčími hlavičkami, spoustu jich namaloval a celé série mu vyšly tiskem. Oblíbené byly dívky krojované (obr. 23), převážně z Moravy. Jednalo se o velmi zdařilé malby, proto tvořily část jeho příjmů (Kubát, 1982; Suk 2016,).

Obrázek 23 - krojované děvče z Uherského Brodu; Zdroj: VMK[2]

Pracoval ale i na freskách, věnoval se například freskové výzdobě vinných sklepů v Troji. V roce 1899 ilustroval satiricko-politický časopis Podřipská Střela, který vycházel asi tři měsíce, s celkovým počtem šesti čísel, a to v Lounech. Také byl kmenovým ilustrátorem časopisu Zlatá Praha Jednalo se o český časopis, v němž vycházely různé literární práce jako např. básně, povídky, romány na pokračování, ale také články z oblasti kultury či politiky, portréty osobností a kopie výtvarných děl. Kromě časopisů rovněž ilustroval různé romány, povídky a pohádky. Jako například Babičku od Boženy Němcové (obr. 24), která vyšla v roce 1913, Barončinu závět' (příl. 6) od Elišky Krásnohorské asi z roku 1925 a nebo soubor pohádek, báchorek a pověstí o pánu na krkonošských horách v díle Krakonoš od L. Grossmannové-Brodské z roku 1905 (příl. 7)

Maloval různé historické výjevy (příl. 8), krajiny (příl. 9) a rád kreslil karikatury a plakáty. O jeho práce měly zájem jak české, tak i německé litografické (Kotačka [cit. 2016-08-15]; Suk, 2016).

Obrázek 24 – babička; Zdroj: Památník národního písemnictví[1]

Byl na studijní cestě v Itálii, kde zřejmě propadl orientálním motivům, které se objevovaly v jeho dílech (obr. 25). Oblíbené u něho byly arabské, alžírské a indické výjevy, jež můžeme vidět na jeho různých kresbách. V mnoha orientálních převlecích se také nechával fotografovat (obr. 26) (Kotačka [cit. 2016-08-15]; Suk, 2016).

Obrázek 25 – orientální žena; Zdroj: <http://www.azizmohammadi.com/index-cs.php?pg=kolekce--orientalismus-malirstvi-socharstvi&item=165>

Obrázek 26 – indický motiv; Zdroj: VMK[3]

To, že byl nadšený sportovec, hlavně lyžař, nám ukazují následující informace. Vstoupil do Českého spolku pro zimní sporty v Praze, kde od sezóny 1912 působil jako náčelník, ale ze kterého již v roce 1913 odešel kvůli vnitřním rozporům spolku. Několik let před válkou pobýval i v Mladé Boleslavy, kde byl hlavním aktérem v založení lyžařského odboru při sportovním klubu Mladá Boleslav, který se jmenoval

Himalaja. Té navrhl odznak a vlajku a vymyslel spolkový pozdrav Zdar a svět!
analogický tomu jilemnickému Ať to frčí!

Již před první světovou válkou se stal členem Svazu lyžařů, tehdy pod názvem Svaz lyžařů v Království českém. Byl redaktorem časopisu, který Svaz lyžařů vydával, a někdy měl funkci kontrolora na závodních tratích. Právě jeho jméno najdeme mezi kontrolory v nešťastném závodě na 50 kilometrů z 24. března 1913, při kterém zahynuli lyžaři Bohumil Hanč a Václav Vrbata. Poslední, kdo mluvil s Hančem, byl právě Muttich, který kontroloval u Novoslezské boudy a který mu vnutil svoje suché rukavice, neboť Hanč odstartoval závod bez nich. Hanč byl na kontrole tak zkřehlý, že ani neudržel v rukou nabízený citron. Na jeho vzpomínku napsal Muttich báseň *Krkonošská tragédie* (Juřena, 2006; Kubát, 1982; Národní muzeum[5]; Suk, 2016).

Krkonošská tragédie

(Za Boh. Hančem)

24. 3. 1913

Je ticho, klid – jak po bouři to bývá....

Jen v horské chatě někdo tiše sténá,

Naděje hvězda bledne nedosněná -

a po horách zní píseň Smutku tklivé.

Odešel jen, s ním sportu síla živá

v nějž opřela se Krakonoše stěna –

a v ráz jej pohltila – nesmířená

když rozpoutala hněv svůj bouře Divá.

I ruku pomocnou když druh mu podat toužil,

vír sněžné vlny strh ji pod závěje –

a ve hrud' mužnou ostrý mráz jim okroužil.

Skončeno Drama, nad nimž cit se chvěje!

Hrdinů jména září v hrdé pýše -

že přijal je Duch hor – Do zimní říše....

(Památník národního písemnictví[2])

V listopadu 1914 se přestěhoval do Vysokého nad Jizerou. Jako válečný invalida navštěvoval zdejší vojenský špitál, o kterém se ale nedochovaly žádné písemné zmínky.

Bydlel ve stavení č. 127 u Františka Nigrida, kde měl i svůj ateliér a pobýval zde až do srpna 1916, kdy se přesunul zpátky do Prahy. Jeho zranění však patrně nebylo tak velké, aby mu bránilo v užívání si společenského života. Ve Vysokém si to velice oblíbil a prožíval zde velmi produktivní období. Maloval, ilustroval, tvořil plakáty, navrhoval odznaky, psal básně (příl. 10 a 11) a byl činovníkem v divadelním spolku Krakonoš s nejstarší tradicí ochotnického divadla v republice. Pro něho psal celovečerní hry i jednoaktovky jako např. Zabloudilá píseň lásky, středověká hra z roku 1915 (příl. 12), maloval kulisy např. pro hru Noc na Karlštejně, vyráběl rekvizity, navrhoval kostýmy i scénu a některé hry také režíroval, či v nich i hrál. Paní Muttichová si chodila do obchodu pro zbytky látek a krajek a šila a zdobila z nich divadelní kostýmy.

Zkušenosti s divadlem získal v mládí, kdy přes půl roku kočoval s venkovskou ochotnickou společností. A v Divadle na Vinohradech byl vedoucím výpravy. Do Vysokého se vracel jako člen lyžařského spolku Himalaja, se kterým sem jezdil za sněhem. Byl to vynikající lyžař (obr. 27) (Kotačka [cit. 2016-08-15]; Václav, 2003).

Obrázek 27 – C. O. Muttich (vpravo) , slavil své 50tiny i na lyžích. Zdroj: Slavík osobní sbírka

Na konci roku 1914 zorganizoval plesovou zábavu tzv. Muttichiádu. Z její výpravy bychom dodnes našli ve vysokovském muzeu karikaturu lyžaře zvanou „Skiakus balatus oficinalis“ (obr.28) (Kubát, 1982).

Všechnu tuto práci nedělal sám, měl ve Vysokém dobré pomocníky a kamarády.

Namaloval plakát (příl. 13), na jehož repliku byly vytvořeny pozvánky na výstavy či závody a pro Český ski klub Vysoké nad Jizerou navrhl vlajku (obr. 16) i odznak. A se spoluautory dokonce vymyslel hymnu lyžařů Skol! (příl. 14) (Kubát, 1982; Suk, 2016; Václav, 2003).

Obrázek 28 - „Skiakus balatus oficinalis“; Zdroj: Lukáš, 2003

Obrázek 29 – vlajka Českého ski klub Vysoké nad Jizerou; Zdroj: VMK[4]

Začátkem roku 1917 musel nastoupit na vojnu, ale onemocněl, a tak se léčil v Terezíně ve vojenském špitálu. V březnu ho prozatímně přidělili do Mladé Boleslavy a už v květnu byl vojínem u pěšího pluku č. 18 v České Lípě (Národní archiv[3], Památník národního písemnictví[3]).

Těsně po válce byl znovu zvolen mezi členy výboru Svazu lyžařů s upraveným názvem Svaz lyžařů RČS a pracoval v něm až do své smrti. Pro svaz byl velkým přínosem. Navrhl kongresové značky, odznaky i plakáty pro „VII. mezinárodní lyžecký kongres“, konající se v roce 1923 v Praze. Byl členem redakční rady svazového časopisu *Zimní sport*, jehož prvním číslem dělal i vedoucím redaktorem. Již na druhé číslo byl šéfredaktor změněn nařízením policejního ředitelství a to proto, poněvadž

vedoucí redaktor musel sídlit v Praze, což v té době Muttich nesplňoval. Vytvářel návrhy čestných cen a desítky z nich věnoval vítězným závodníkům. Jeden z jeho největších přínosů je čin, kterým se dostal do povědomí lyžařů a návštěvníků Krkonoš, Bylo to vymyšlení symbolů němých značek, které byly v roce 1923-4 instalované a úspěšně používané. Krkonošim a lyžování zůstal navždy věrný (Kubát, 1982; Suk, 2016; Zimní sport[4], [5]).

Po první světové válce se stal vedoucím výpravy zábavního parku Eden v době jeho největší slávy, a poté se vrátil do Mladé Boleslavy. Začátkem 20. let pobýval v Praze a na konci svého života bydlel v Poděbradech. Zde vstoupil do služeb lázeňské společnosti jako šéf reklamy, k níž náleželo především i aranžování slavností v lázeňském parku. Měl hodně výdajů, takže finanční stránka nebyla úplně příznivá a ve zdejších lázních se léčil s dechovými problémy a žaludečními bolestmi.

Zemřel 6.11. 1924 v nymburské nemocnici ve věku 51 let. V Nymburce byl 11.11.1924 zpopelněn.

V časopise Zimní sport najdeme zmínku o jeho úmrtí (obr. 30) a několik slov k uctění jeho památky (Archiv Národní galerie; Kubát, 1982; Národní archiv[3]; SOkA Nymburk; Suk, 2006).

Obrázek 30 – oznámení o úmrtí; Zdroj: Zimní sport[6]

Pochovali jsme lyžaře – dobrého člověka

„Dne 6. listopadu tohoto roku (tedy 1924) zemřel v nymburské nemocnici akademický malíř Kamil O. Muttich, portrétista a ilustrátor, vtipný veršovec, lyžař a člen výboru Svazu lyžařů RČS. Pohřeb svým nákladem vystrojil mu Svaz lyžařů.

Nepovídá mnoho tato suchá zpráva novin. A jen ten, kdo Mutticha znal, ví, jak obsáhlého nekrologu bylo by třeba, aby bylo možno vystihnout Mutticha jako člověka, hlubokého myslitele, uměleckého ducha, člověka vlastností ryzích a sportovce-druha vždy věrného. Taktní, milý, skromný, beznárodné povahy, k jakékoli přátelské službě vždy ochotný, získával jenom přátele. Neboť nepřítel neměl snad vůbec! Na jedné straně hloubavá povaha a duše skutečně umělecky citící, na druhé straně bujará veselost s vrozenou přímo obratností společenskou a nevšední schopnost v pořádání všemožných společenských zábav, činily z něho vyhledávaného člena různých společností. A jako funkcionář klubů, jichž podnikání naplňoval vzruchem a živostí, vynakládaje všechny své síly pro dobro věci, byl ještě vyhledávanější.

Začal svou lyžařskou éru hodně let před válkou. Byl tehdy v Českém spolku pro zimní sporty v Praze. Pak přesídlil do Mladé Boleslavi, ale nezapomněl ani venku. Krátce před válkou vydupal přímo v Ml. Boleslavi lyžařský klub „Himalaja“, založiv lyžařský odbor při sportovním boleslavském klubu. A těsně po převratu věnoval opět své síly Svazu, do jehož výboru byl zvolen a v němž až do své smrti zasedal. A pracoval obětavě, nežistně, se zápallem; bez nároku na uznání objevil se vřady tam, kde bylo potřeba vykonat pěkný kus práce. Hned pracoval jako pořadatel, hned obstarával návrhy čestných cen, odznaků, plakátů, nálepek, jak kde bylo potřeba, přicházející na zavolání, skromný a obětavý. Do desítek jdou ceny, jež věnoval při všemožných zimních událostech sportovních. Od něho je skvělá myšlenka němých krkonošských značek, které prokazují všem zimním sportovcům na Krkonoších tak výborné služby.

Neměl Muttich vřady na různých ustláno. Prošel tvrdou školou života a jeho vážná, někdy až mystická povaha hnala ho často v samotu. Tím více však rostla jeho láska k přírodě – a zvláště k jeho milým, drahým horám. Měl je nejraději v zimě a celým srdcem přilnul ke sportu, jenž mu je tolik přibližoval.

Lyžař byl náruživý. Jeho láska k horám činila jej spolupracovníkem na všech téměř podnicích svazových. A byla to jediná touha v jeho nemoci, ještě jednou vidět hory v zimním hávu.

Mluvit o Muttichovi jako společníku chvíli ztrávených na horách, není třeba. Neboť každý, kdo s ním pobyl, nemůže, než zachovat nejlepší vzpomínky na tohoto

duchaplného společníka, povždy hotového oživit společnost novým nápadem a žertem a těch, kdo ho měli rádi, bylo mnoho a mnoho. Ukázalo se to na jeho pohřbu 11. listopadu. Sjely se deputace lyžařských klubů z Vysokého nad Jizerou, Nového Světa, Králové Dvora, Mladé Boleslavi, Hradce. Přišli delegáti z Českého spolku pro zimní sporty v Praze, Sportovního klubu „Polaban“ a odboru Klubu čs. turistů v Nymburce. Byla tu hromadná výprava členstva mladoboleslavské „Himalaje“ s předsedou rady Sikytou v čele, zástupci Svazu lyžařů, Dr. Synáček, Ing. Jílek, Matoušek, Preininger, Ing. Pilnáček, Jarolímek. Přišli jeho přátelé z Prahy a celého českého severovýchodu do Nymburka, aby mu vzdali poslední poctu a naplnili krematorium, jež nestačilo hosty pojmouti. Zanesli jeho rakev květinovými dary, nezapomenuvše ani na krásný věnec z krkonošské kleče – poslední pozdrav hor. Předseda Svazu lyžařů Dr. Synáček mluvil jistě ze srdce všech, louče se s ním. – Pravil asi toto:

Milý náš příteli!

Není to dávno, co ještě jsi dlel mezi námi. Nelítostná smrt vyrvala Tě z kruhu rodiny, odňala Tě tvému umění, plodné práci na poli tělesné výchovy, vzala Tě našim horám a naší obci lyžařské, která měla Tě tak ráda. Bylo Tvým jediným přáním viděti opět zasněžené hory. Osud Ti toho nedopřál. Loučíme se s Tebou, milý druhu náš, jménem těch našich hor, jménem všeho lyžařství ze Svahu, jménem všech spolků, jež v život a k rozkvětu jsi přivedl a jménem všech druhů, v jichž kruhu na horách jsi tak rád dlel. Odcházíš a s Tebou kus našeho světa. Ale budeš žít dále s námi v našich myslích a ve vzpomínkách celé generace. Děkujeme Ti za veškerou Tvoji práci ve prospěch krásného lyžařského sportu, za přátelskou lásku, již jsi nám povždy věnoval. Náš poslední pozdrav „Skol“ provázej Tě na pouti do neznáma. Milý náš druhu, spi klidný spánek! Bud' s Bohem!“ (Zimní sport[7], 1924, s. 27 – 28) .

5.2 „Himalaja“

Díky blízkosti horských terénů a stoupající popularitě lyžařství měla Mladá Boleslav již začátkem 20. století mnoho přívrženců tohoto zimního sportu. Tito lyžařští nadšenci se zorganizovali na podzim roku 1904 do „Kroužku lyžařů mladoboleslavských“. Členů však stále přibývalo, a tak došlo v roce 1908 k založení tzv. lyžeckého odboru při Mladoboleslavském sportovním klubu (Mladoboleslavský S.K.). Spolek pojmenovali „Himalaja“, (obr. 33) jejíž jméno vymyslel hlavní iniciátor spolku Camill Orfano Muttich (obr. 34). Na konci roku 1913 se S.K. Himalaja přihlásila do Svazu lyžařů v Království Českém a žádala o přijetí mezi své členy. Což posléze dopadlo. Odbor především pořádal lyžařské přebory, zájezdy do Krkonoš, zejména na Nový svět a do Harrachova (Juřena, 2006; Šedesát let lyžařství v Ml. Boleslavi, 1965).

V této době klub distribuoval vlastní lyžařský vosk „Himalaja“, který vyráběla jedna ze členek. Reklama na krabičce říkala, že se jedná o „zákonem chráněný universální vosk pro vzestup i sjezd“ (Juřena, 2006; Šedesát let lyžařství v Ml. Boleslavi, 1965).

Období války znamenalo pro všechny lyžařské spolky útlum. Avšak po jejím skončení na počátku 20. století se Himalaja začala opět rozvíjet. Přibylo členů, díky čím dál větší oblíbenosti lyžařského sportu. V roce 2021 spolek sčítal na 112 členů a delegátem a sekretářem do Svazu lyžařů (tehdy už Svazu lyžařů RČS) byl zvolen C.O. Muttich. Aby odbor povzbudil a podpořil lásku k lyžařství v mladé generaci, byly vytvořeny čtyři stipendijní místa pro skauty, kteří by dostali výcvik s instruktorem Old skautem Muttichem (Zimní sport[8]).

Spolek pořádal zájezdy pro začátečníky i pokročilé, a to jak do bližších, tak i vzdálenějších míst (obr. 35), se zkušenými vůdci a instruktory. Nejoblíbenější byly zájezdy do Krkonoš a nejvíce o Vánocích.

Také připravoval různé přednášky a suché kurzy sloužící k nacvičení si lyžařských dovedností „na suchu“.

Kromě těchto sportovních činností se odbor snažil podporovat spřátelené chudší menšinové horské kluby, a to jak morálně, tak i hmotně, což zahrnovalo finanční podporu pro nadané členy, kteří by to z peněžních důvodů sami nezvládli (Zimní sport[9]).

Největší takováto podpora byla věnována Lyžařskému a turistickému Bucharovu klubu (dále pouze LTBK) Nový Svět - Harrachov, nad nímž Himalaja převzala patronát. Což bylo pro LTBK podstatné, protože bez takovéto podpory z vnitrozemí by ve městě osídleném převážně Němci neměl dlouhé trvání. Členové Himalaji dokonce pořádali sbírky oblečení, obuvi a knih pro tamní české děti.

Himalaja brzy začala budit zájem u LTBK o zimní sport pořádáním závodů právě v Novém Světě (Harrachově) a Muttcih pro klub navrhl klubovou vlajku a odznak (Slavík, 2003; Zimní sport[10]).

V první polovině 20. let se projevila emancipační úsilí mladoboleslavských lyžařů, a tak v dubnu 1924 S.K. Himalaja odstoupila ze Svazu lyžařů RČS a posléze se přihlásila za člena jako Lyžařský klub Himalaja Mladá Boleslav, poněvadž došlo k oddělení od Mladoboleslavského S.K. (Juřena, 2006; Národní archiv[3]).

I v druhé polovině 20. let se klub věnoval podobným činnostem jako doposavad a přibýlo pořádání více závodů. Na konci těchto let měl klub 50 členů.

Od 2. poloviny 30. let však docházelo k postupnému úpadku klubu. Lyžařský sport se stával čím dál více oblíbený a hlavně dostupnější, takže přibývalo mnoho zájemců, kteří postupně začali vytvářet další nové organizace. Ve 30. letech v Mladé Boleslavi fungoval Mladoboleslavský amatérský klub lyžařský a hlavní vliv měl lyžařský odbor mladoboleslavského Sokola, který zde působil už od roku 1927 a postupně se rozrostl a převzal hlavní aktivitu v zimních sportech v Mladé Boleslavi (Juřena, 2006).

Obrázek 33 – členové S.K. Himalaji v Harrachově; Zdroj: Národní muzeum [6]

Obrázek 34 – C.O. Muttcih (druhý zleva); Zdroj: Národní muzeum [6]

Obrázek 35 – S.K. Himalaja ve Vysokých Tatrách (Muttuch první z prava); Zdroj: Národní muzeum [7]

5.3 Muttich podle cestovního a zbrojního pasu

Jméno majitele: Camil Vladislav Muttich (obr. 31)

Státní příslušnost: československá

Zaměstnání: akademický malíř

Rodiště a datum narození: Černý Kostelec – Český Brod, 1873

Bydliště :Vršovice čp. Hálková 83

Politický okres: Vinohrady

Náboženství: římskokatolické

Stav: rozveden

Postava: střední

Ústa: souměrná

Vousy: anglické

Nos: normální

Brada: oblá

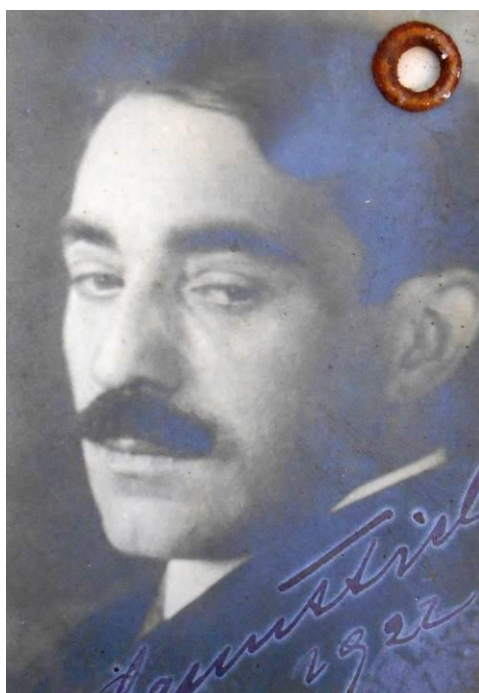
Obličej: oblý

Barva očí: hnědá

Barva vlasů: hnědá

Zuby: zdravé

Vydán dne: 2.10.1922 (Národní archiv[3])

Obrázek 31 – C.V. Muttich na cestovním pase; Zdroj: Národní archiv[3]

5.4 Stručný popis pobytu

1924 - Poděbrady

1922 - Praha - Vršovice

1918 - 1919 - Mladá Boleslav

1917 - květen, červen - Česká Lípa (ale má být v Praze – Dejvice)

1917 - březen - Mladá Boleslav

1917 - začátek roku - Terezín

1916 - Praha - Dejvice (listopad)

1914 - 1916 - Vysoké nad Jizerou

1914 - Praha - Dejvice

1907 - 1914 - Praha Dejvice (+ zřejmě pobyt v Mladé Boleslavy)

1895 - 1906 - Praha Vinohrady

(Archiv Národní galerie; Národní archiv[3]; Národní muzeum[5]; Památník národního písemnictví[3])

5.5 Rodina

Muttich si 16.6. 1997 na Vinohradech vzal Zdeňku roz. Baronovou, narozenou 16.3.1878 ve Strakonících. Později žili rozloučeně.

Měli dvě dcery. Kamillu (obr. 32), narozenou 3.9.1899, povoláním úřednici, a Eugenii, narozenou 1.2.1901, povoláním kadeřnici.

Kamilla si 28.4.1925 na Vinohradech vzala Gustava Millera, narozeného 17.2.1895. Byl to soukromý úředník. Pak se však rozvedli a v roce 1935 se vdala znovu a to za Karla Puše, narozeného 6.5.1902, zaměstnán jako bankovní úředník a zemědělský úvěrový referent. Po nějaké době však žili odloučeně (Národní archiv[4], [5], [6], [7], [8], [9], [10], [11]).

Obrázek 32 – dcera Kamilla; Zdroj: Národní archiv[11]

6 Zajímavosti

6.1 Sáňkování

Než se u nás rozmohlo lyžařství, bylo hlavní činností zimních sportovců vedle bruslení právě sáňkování. To se uchytilo převážně na horách, díky jejich sklonu a také nedostatku vhodných ploch k bruslení. Navíc sáňkování bylo na mnoha místech důležitým, případně i jediným zimním spojovacím a dopravním prostředkem mezi jednotlivými obcemi, osadami, samotami či ojedinělými staveními.

V Krkonoších se sáňkování provádělo již podradně, avšak mělo taktéž poměrně hodně příznivců, kteří z různých důvodů nechtěli či nemohli lyžovat. Pro sánkaře byly téměř všude zřízené sáňkové dráhy a ve Špindlerově Mlýně a v Jánských Lázních pak dokonce motorické výtahy sáněk, které vedly do vysokých míst, z nichž se udržovanou sánkařskou dráhou jezdilo dolů. Pokud někdo neměl vlastní lehké sánky, mohl si je na místě za menší poplatek zapůjčit (někde je zapůjčily taktéž hotely). Na některých místech si šlo také najmout horaly se speciálními rohačkami, případně se nechat vyvézt do kopce taženými koňmi. Horalové s návštěvníky pak v korytech sánkařské dráhy sjeli bezpečně dolů. Jedna cesta stále 50 – 60 Kč.

Takže i nelyžaři měli možnost vystoupat do vyšších poloh, až dokonce na některé hřebeny po sáňkových drahách bez nebezpečí pěšky (Ambrož, 1935; Kamenický, 1925).

6.2 Staniční pamětní knihy

Staniční pamětní knihy nejsou v Krkonoších žádnou novinkou. Již v 17. století byly zavedeny tzv. německé „Fremdenbucher“ pod názvem „Koppenbucher“ na Hamplově boudě. Jedná se o knihy, kam turisté a návštěvníci zaznamenávali různé žertovné, ale i vážné příhody svých cest, popisovali trasy svých výletů, kreslili obrázky (obr. 33), psali básničky, satiry, podepisovali se atp. Zdařilé obrázky, výňatky a obsah knih byl uveřejňován a často sloužil i k dokreslení historie. Mnohé věci, obzvláště zaznamenané slavnějšími osobami, byly vysoce cenné.

Od roku 1903 byly takovéto staniční knihy zaváděny na větších a významnějších krkonošských boudách. Původce myšlenky byl Josef Rössler - Ořovský, který staniční

knihy osobně budařům odevzdával do roku 1922. Po První světové válce se o staniční knihy začal starat Svaz lyžařů RČS a KČST (Ambrož, 1935; Suk, 2009).

„Važte si staničních knih, zapisujte do nich, nalepujte fotografie a kdo umíš, kreslí do nich. Žel, že odedávna vyskytovali se i lidé, kteří znehodnocovali a poškozovali staniční knihy surovými, posměšnými, cynickými a odpornými poznámkami, škrtali v knize, vytrhávali listy i obrázky apod. Různé neumělé a nepěkné mazanice nejsou okrasou knih, které jako doklady kulturní vyspělosti mají zachytiti horské děje pro všechny budoucí časy. Střežme staničních knih!!“ (Ambrože, 1935, s. 59).

Obrázek 33- Ze staniční knihy na Petrově boudě, vlevo dole znak Himalaji. Zdroj: Národní muzeum [7]

6.3 Několik upřímných slov

„Osmahlé tváře, jiskřivé oči, veselá mysl, dobrá nálada, družná zábava, tak nás každý zná. Bezstarostné chvíle, až příliš znamenitá chuť k jídlu, chvilky opravdové spokojenosti a docela pěkné vzpomínky, to máme z lyžaření my lyžaři.

Krása hor v zimě neustále se měnící a vždy uchvacující řídký zdravý vzduch, blahodárné účinky slunce, čistý bílý sníh, zvláště sníh prachový, blahodárně na nás působí. Neproniknutelné mlhy, měnící krajinu v neznámo, sněhové bouře, kruté vichřice, přinášející tolíkerá nebezpečí, dráždí ke vzdoru. Pevnou vůli překonáváme nastražené překážky, sílíme těl, osvěžujeme ducha a ještě odměnou jest nám radost z našeho výkonu. Jak se to pak sedí zase mile v teple, nebo když mlhy se roztrhnou a hory objeví se opět v sluneční záři, co je to nových netušených krás.

Ano, lyžařský sport jest sportem skutečně krásným a skýtá mnoho příjemných a nezapomenutelných zážitků“ (Macháček, 1936-7, s.4).

Kdo chce být dobrým lyžařem, musí být dobře připraven a vhodně vybaven.

Hodně oblíbené byly tzv. suché kurzy s lyžemi, kdy se v tělocvičnách prováděla různá průpravná cvičení pro lyžování. Jednalo se ale spíše o fyzický trénink, technická příprava pro vlastní lyžařský výkon musela být uskutečněna na opravdovém sněhu.

Základy a podstatu lyžování naučil zkušený cvičitel. Lyžařských škol, lekcí a podobných příležitostí k učení lyžování bylo mnoho. Uspořádávaly je lyžařské kluby, případně Svaz lyžařů RČS.

Dále byla samozřejmě důležitá i výzbroj a výstroj. Přínosná správná délka lyží, spolehlivé a odborně připevněné vázání, vhodné boty a v nich silné ponožky, aby nohy byly v teple, ale zároveň měly místo k pohybu. Důležité je mít na paměti, že hory jsou nevyzpytatelné a často se z ničeho nic změní počasí. Proto je vhodné dát si do batohu kromě záložního prádla i nepromokavý plášť a čapku na hlavu s chránítkem proti větru.

Samotni na hory není bezpečné jezdit, obzvláště není-li člověk zkušený horal. Potřebné rady a informace k zájezdům získal každý v lyžařských klubech.

Svaz lyžařů RČS vychovával cvičitele v jízdě na lyžích, organizoval lyžařské školy, staral se o bezpečnost lyžařů na horách, tím že vyhledával a značkoval lyžařské cesty, školil své cvičitele k první pomoci a zřizoval a udržoval lékárničky v horských podnicích.

Jeho další hodnotnou a nákladnou aktivitou bylo stavění lyžařských můstků, slalomových a sjezdových drah, pořádání závodů a výchova závodníků (Macháček, 1936-7).

6.4 Závěrem

„Marně bychom hledali u nás turistu, lyžaře a sportovce, který by buď v Krkonoších nebyl, nebo se tam nechystal, ať o příštích prázdninách nebo dovolené, či někdy jindy. Krkonoše, to je kouzelné jméno, které má samo o sobě podobnou přitažlivost v Čechách jako jméno Vysoké Tatry na Slovensku a Beskydy na Moravě. Nelze si představit Čechy a věnec hor kolem nich bez Krkonoš. Máme těch hor u nás mnoho a všechny jsou krásné, ač každé jinak. Avšak Krkonoše patří k nejkrásnějším. Jezdí-li naši turisté a lyžaři na Šumavu, je to pro její hluboké a tiché hvozdy, přicházejí-li do Jizerských hor, láká je tam jejich zádumčivost a dokonalý klid, jdou-li do Orlických hor, hledají útulnost a líbeznou podobu. Českomoravská vrchovina je krásná zase jinak, každé hory mají své půvaby. Ale Krkonoše shrnují v sobě krásy všech našich hor. Jejich kouzlo tkví především v tom, že to jsou pravé hory, s vlastnostmi dobrými i zlými, hory, které jsou turistům blízké svou přístupností. Nejsou zde strmé štíty a skalní stěny vysokých hor, jež jsou sice rovněž krásné, ale často až děsí, a hlavně jsou pro většinu průměrných návštěvníků nepřístupné. Krkonošské horské hřebeny, návrší i sedla naopak přímo lákají turisty k výstupům a z čisté nádhery horských údolí, křišťálových potoků a bystřin, ze vzácné květeny a mnoha jiných půvabů se může bez velké námahy potěšit každý, kdo do Krkonoš zavítá, třeba jen k velmi krátkému pobytu. Krkonoše jsou stejně krásné v létě jako v zimě a je opravdu těžké se rozhodnout, kdy dát Krkonošům přednost. Krkonoše skýtají svým návštěvníkům mnoho radostí v každé roční době. V horkých letních dnech zde zpívají prudké vody a šumí břízy, buky, tmavé smrky a jedle, chvěje se vzduch nad horskými loukami plnými květů, na hřebenech sytě voní vzácná kleč. A v zimě? Kolik tisíc lyžařů každý rok, znovu a znovu přichází do Krkonoš, aby tu prožili zimní dovolenou, nebo aspoň slunnou neděli. Jen slovenské hory mohou s Krkonošemi v oblíbenosti soutěžit, nejsou však tak intimní jako Krkonoše se stráněmi posetými typickými krkonošskými chalupami.

Krkonoše nejsou velehorami s věčným sněhem a ledem, nemají nepřístupné srázy a vrcholy, ale návštěvník v nich najde tolik krás, že vždy odjíždí s pocitem lítosti a pokaždé se sem rád vrací“ (Chyský a kol., 1959, s. 3-4).

7. Závěr

V bakalářské práci jsem se snažila utřídit a seskupit veškeré informace o němých značkách, které jsem našla. Musím říci, že to nebylo tak jednoduché, a když jsem s tímto tématem souhlasila, vůbec jsem netušila, že shánění informací mi zabere tolik času a pro jejich čerpání budu muset navštívit tolika archivů.

Na internetu se k těmto značkám nacházejí pouze obecnější informace. Ty podrobnější jsou uloženy v archivech či muzeích, ve člancích časopisu Krkonoše-Jizerské hory a v osobních sbírkách nadšených badatelů.

Díky tomuto tématu jsem se i blíže seznámila s jejich tvůrcem C.O. Muttichem. Během hledání a analýzy dat jsem se setkala s mnoha zajímavými věcmi, které se týkaly jeho života a osobnosti a které jsem se do práce snažila zahrnout.

Toto téma mě ale bavilo a byla to pro mě zajímavá zkušenost, protože jsem se díky němu dostala na spousty míst, kam bych se asi jen tak nevydala. Myslím tím převážně archivy a muzea. A pro mé budoucí práce podobného typu už vím, kde můžu potřebné materiály hledat.

Získáváním informací o němých značkách jsem mohla více nahlédnout do doby jejich vzniku a největšího využívání, tedy do první republiky. A musím říci, že mě to okouzlo. V průvodcích a knížkách jsem se setkala s obrovským nadšením, vlastenectvím a poetikou, což se v dnešní době už jen těžko vidí.

Líčení krkonošské přírody, rady pro lyžaře, podrobné popisování tras jak pro léto, tak i pro zimu, různé informace k horskému ubytování a reklamy či inzeráty. A to vše s krásnými češtinářskými obraty. Nejvíce mě zaujalo nadšení, kolikrát až obrozenecké, se kterým se do věcí ohledně objevování Krkonoš, především turistickou a lyžařskou formou, pouštěli. Nehledě na poměrně vyspělou a zanícenou organizovanost nejen lyžařských svazů a spolků, i když poválečná situace, natož v krkonošském pohraničí, nebyla vůbec jednoduchá.

Byla bych ráda, kdyby má práce nějakým způsobem přispěla třeba k budoucí obnově značek a nebo posloužila jako vhodný zdroj pro další badatele.

Na závěr bych použila pár slov z průvodců z první republiky.

„Chod'te na Krkonoše v létě i v zimě, těšte se krásami a velebnostmi českých hor na pohraničí. Přijďte v létě do malebných a květnatých údolí, nezapomeňte však hory navštívit také v zimě, kdy mráz a sníh útvary svými, krásy letní ještě předstihuje.

Přírodu, která nám skýtá tolik vděku, všichni chraňme a nedejme ji nikým poškodit. Udržujme starou tradici lyžařské družnosti pod heslem „lyžaři jedna rodina“.

Seznam použité literatury

1. AMBROŽ, J. *Krkonoše*. Praha: Knihkupectví Klubu československých turistů, 1935.
2. AMBROŽ, J. *Průvodce po Krkonoších: Špindlerův mlýn (Sv. Petr), Bedřichov a okolí*. Praha: J. Ambrož, 1926.
3. ANONYMUS. *Tyčové značení*. Krkonoše, 1971, roč. 1971, č. 2, s. 2.
4. Archiv Národní galerie, číslo fondu 148, název fondu Muttich, Kamil, značka fondu 132
5. BASAŘOVÁ od. red., M.. *Krkonoše: po celý rok*. 1. vyd.. Praha: Kartografie, 2001.
6. ČIŠTÍNOVÁ, I. U kapličky obětím hor (Krkonoše) [online]. [cit. 2016-8-15]. Dostupné z <[http://www.obrazy-obrazky-do-bytu.fotografie-fotofotky.cz/?p=productsMore&iProduct=601&sName=U-kaplicky-obetem-hor-\(Krkonoše\)](http://www.obrazy-obrazky-do-bytu.fotografie-fotofotky.cz/?p=productsMore&iProduct=601&sName=U-kaplicky-obetem-hor-(Krkonoše))>.
7. DVOŘÁK, J. *Horská služba Krkonoše – tradičně i nově*. Krkonoše – Jizerské hory, 2003, roč. 2003b, č. 2, s. 8 – 9.
8. DVOŘÁK, J. *Němé značky stále mluví*. Krkonoše – Jizerské hory, 2003a, roč. 2003, č. 3, s. 42 – 44.
9. FIŠER, Alois. *Skôl!: hymna lyžařů* [hudebnina]. Praha: Fr. A. Urbánek a synové, [1924?].
10. GROSSMANNOVÁ BRODSKÁ, L. *Krkonoš: nejkrásnější pohádky, báchorky a pověsti o pánu na krkonošských horách*. V Praze: Rudolf Storch, [1905].

11. HORÁK, V., LUDVÍK, M., PILAŘOVÁ, E., PILOUS, V., STANĚK, J., ŠTUSRA, J., ŠVEC, J. *Krkonoše*. Praha: Olympia, 1980.
12. Horská služba, fond němých značek HS Krkonoše, aktuální seznam jejich rozmístění, 2016
13. CHYSKÝ, J. a kol. *Krkonoše*. 1. vyd. Praha: STN, 1959.
14. JAURIS, A., JIRKŮ, V.J., LAMAČ, J. *Lyžařský katechismus*. I. vydání. Praha: Pražská župa, 1928.
15. JIRÁSKO, F. Vývoj krkonošského značení a turistických cest. *Krkonoše*, 1974, roč. 1974, č. 3, s. 8 – 10.
16. JUŘENA, J. Lyžařský klub Himalaja v Mladé Boleslavi. *Boleslavan*, 2006, roč. 2006, č. 2, s. 23.
17. KAMENICKÝ, J. *Naše hory v zimě*. Praha: Vitrografie, 1925.
18. KOTAČKA, O. Mutich Kamil Vladislav 17 [online]. [cit. 2016-8-15]. Dostupné z http://www.seniortip.cz/?&module=article&uniqid_article=0754aefb361f93792726254a85dfd4b0.
19. Korespondence s Jiřím Dvořákem, redaktorem časopisu *Krkonoše – Jizerské hory*.
20. Nové Město nad Metují 18.8.2016.
21. *Krkonoše: Letní pohledová mapa*. Nezměn. dotisk 1. vyd. Praha: Orbis, 1953.
22. *Krkonoše*. Praha: Olympia, 1980.

23. *Krkonoše - západ = Riesengebirge - West: turistická a lyžařská mapa* [kartografický dokument]. 3. vyd. Mělník: ROSY, Rohlík a syn, 2003. ISBN 80-86170-15-2.
24. KUBÁT, M. *Obrázky z kroniky zimních sportů: Extempore Kamila Mutticha*. Krkonoše, 1982, roč. 1982, č. 7, s. 14 – 15.
25. MACHÁČEK, O. Osobní sbírka - fotografie němé značky
26. MACHÁČEK, V. *Lyžař v sezoně 1936-1937: Informační brožura Svazu lyžařů RČS*. V Praze: [nákladem vlastním], 1936.
27. MÁZEL, B. *Zima v horách: praktická příručka pro zimní sportovce a návštěvníky hor s lyžařskou mapou Krkonoš: lyžařská škola: průvodce Krkonošemi*. Praha: Redakce zimních příruček Pešát a spol., 1934-1935.
28. MIGOŇ, P., POTOCKI J. *Karkonosze olskie i czeskie*. Wrocław: Eko-Graf, 2002. ISBN 83-86645-65-2.
29. Národní muzeum[1], Archiv tělesné výchovy a sportu, Turistika, karton 11, inv. č. 460, Krkonoše (100 foto záběrů, "Němé" Krkonošské značky + zimní jízdni řád, Výlety na Krkonoše)
30. Národní muzeum[2], Archiv tělesné výchovy a sportu, Turistika, karton 17, inv. č. 773, Zimní turistika
31. Národní muzeum[3], Archiv tělesné výchovy a sportu, Turistika, karton 11, inv. č. 445, Harrachov - Nový Svět
32. Národní muzeum[4], Archiv tělesné výchovy a sportu, Lyžování, karton 1, inv. č. 88, Jubilejní ročenka Svazu lyžařů republiky Československé
33. Národní muzeum[5], Archiv tělesné výchovy a sportu, Josef Rössler-Ořovský, karton 2, inv.č. 280, Sportovní kruh "Himalaya. I."

34. Národní muzeum [6], Archiv tělesné výchovy a sportu, Turistika, karton MK, inv.č. 54, Vosecká bouda (č. 31)
35. Národní muzeum [7], Archiv tělesné výchovy a sportu, Turistika, karton MK, inv.č. 49, Petrova bouda
36. Národní archiv[1], Svaz lyžařů Republiky československé, číslo fondu 505, karton 2, číslo pomůcky 905
37. Národní archiv[2], Svaz lyžařů Republiky československé, číslo fondu 505, karton 3, číslo pomůcky 905
38. Národní archiv[3], značka fondu PŘ 1921 – 1930, fond Policejní ředitelství Praha II – všeobecná spisovna – 1921 – 1930, karton 2432, signatura M 2554/1 Muttich Kamil Vladislav
39. Národní archiv[4], značka fondu PŘ 1931 – 1940, fond Policejní ředitelství Praha II – všeobecná spisovna – 1931 – 1940, karton 9949, signatura P 1007/43 Puš Camilla
40. Národní archiv[5], značka fondu PŘ II - EO, fond Policejní ředitelství Praha II – evidence obyvatelstva, signatura puš karel 1902
41. Národní archiv[6], značka fondu PŘ II - EO, fond Policejní ředitelství Praha II – evidence obyvatelstva, signatura muttichová zdeňka 1878
42. Národní archiv[7], značka fondu PŘ II - EO, fond Policejní ředitelství Praha II – evidence obyvatelstva, signatura muttich eugenie 1901
43. Národní archiv[8], značka fondu PŘ II - EO, fond Policejní ředitelství Praha II – evidence obyvatelstva, signatura Miller kamila 1899

44. Národní archiv[9], značka fondu PŘ II - EO, fond Policejní ředitelství Praha II – evidence obyvatelstva, signatura muller gustav 1895
45. Národní archiv[10], značka fondu PŘ II - EO, fond Policejní ředitelství Praha II – evidence obyvatelstva, signatura muttich kamila 1899
46. Národní archiv[11], značka fondu PŘ II - EO, fond Policejní ředitelství Praha II – evidence obyvatelstva, signatura pušová kamila 1899
47. Němé značky Krkonoš [online]. [cit. 2016-8-15]. Dostupné z <http://www.wikiwand.com/cs/N%C4%9Bm%C3%A9_zna%C4%8Dky_Krkono%C5%A1>.
48. Nieme znaki czeskich Karkonoszy [online]. 9. 2. 2014 [cit. 2016-8-15]. Dostupné z <https://pl.wikipedia.org/wiki/Nieme_znaki_czeskich_Karkonoszy>.
49. Obrázky: Vysoké nad Jizerou, Krakonoš, K.V. Muttich: Zabloudilá píseň lásky, tablo, 1915 [online]. [cit. 2016-8-15]. Dostupné z <<http://www.amaterskedivadlo.cz/main.php?data=multimedia&id=58544>>.
50. ORBIS a ŽDÍMALOVÁ, P., *Krkonoše: zimní pohledová mapa* [kartografický dokument]. 1. vyd. Praha: Ústřední správa geodesie a kartografie, 1956.
51. Orientální žena, Kamil Vladislav Muttich, 1873-1924 [cit. 2016-8-15]. Dostupné z <<http://www.azizmohammadi.com/index-cs.php?pg=kolekce--orientalismus-malirstvi-socharstvi&item=165>>.
52. Památník národního písemnictví[1], název Ilustrace ke knize B. Němcové: Babička, inv.č. IK 1658
53. Památník národního písemnictví[2], fond Janovský Miroslav, inv. č. 2382, č. přír. 106/74

54. Památník národního písemnictví[3], fond Herites František, inv.č. 5510-5513, č. přír. 41/64
55. Památník národního písemnictví[4], fond Zlatá Praha, č. inv. 283, č. přír. 64/66
56. Památník národního písemnictví[5], název Návrhy obálky knihy nezjištěného autora: Barončina závěť, inv.č. 135/59-751-752
57. PALOUŠ, R. *Na Krkonoše s přehlednou mapou*: 1. vyd. Praha: Orbis, 1949.
58. PALOUŠ, R., KRÁL, J. *Krkonoše v létě i v zimě*. Druhé, doplněné a přepracované vydání. Praha: Čedok, 1953.
59. POHORECKÝ, V. lek, *Krkonoše: turistická mapa* [kartografický dokument]. 8. vyd. Praha: Trasa, 2012. ISBN 978-80-7324-351-7.
60. Riesengebirgsverein [online]. 19.3. 2016 [cit. 2016-8-15]. Dostupné z <<https://de.wikipedia.org/wiki/Riesengebirgsverein>>.
61. ROHLÍK, J. *Krkonošské zimní značení*. Krkonoše. 1979, roč. 1979, č. 11, s. 8-9.
62. SEMÍK, M. *Krkonoše: podporná mapa zimních cest* : [kartografický dokument]. Praha: Zeměpisný ústav 1931
63. SEMÍK, M. *Krkonoše*: [kartografický dokument]. [3. vyd]. Praha: V. Neuber a synové, 1937
64. SLAVÍK, S. osobní sbírka, fotografie C.O. Mutticha, Lyžařský katechismus a Zimní sport
65. SLAVÍK, S. *Vztah malíře Kamila Mutticha k Harrachovu*. Krkonoše – Jizerské hory, 2003, roč. 2003, č. 5, s. 38.

66. SOkA Nymburk, Archiv města Poděbrady, kniha č. 324, inv. č. 364, pag.143
(Pamětní kniha pro město Poděbrady II.)
67. SUK, A. *Ze staničních knih. Krkonoše – Jizerské hory*, 2009, roč. 2009, č. 9, str. 25 – 25.
68. SUK, A. *Mystik Kamil Vladislav Muttich. Krkonoše – Jizerské hory*, 2016, roč. 2016, č. 4, s. 21-22
69. *Šedesát let lyžařství v Ml. Boleslavi*. Ventil, 1965, roč. 1965, č. 2
70. ŠTURSA, J. *Encyclopedia Corcontica: krajina - příroda - lidé*. Vrchlabí: Správa Krkonošského národního parku, ©2003. ISBN 80-86418-32-4.
71. Telefonát s Jaromírem GEBASEM, nar. 11.5.1953, bývalý zaměstnanec Správy KRNAP. Nové Město nad Metují 18.8.2016.
72. Telefonát se Stanislavem Kučerou, předsedou Klubu slovenských turistov regiónu Žilina. Nové Město nad Metují 15.8. 2006.
73. Turistické značení – pěší [online]. [cit. 2016-8-15]. Dostupné z <<http://www.kct.cz/cms/turisticke-znaceni-kct-pesi>>.
74. VÁCLAV, L. *Vztah malíře Kamila Mutticha k Vysokému nad Jizerou. Krkonoše – Jizerské hory*, 2003, roč. 2003, č. 5, s. 38.
75. VMK[1] (Vlastivědné muzeum pro Vysoké nad Jizerou a okolí), inv.č. 2945
76. VMK[2], fond OP Muttich
77. VMK[3], inv.č. 2943
78. VMK[4], vlajka

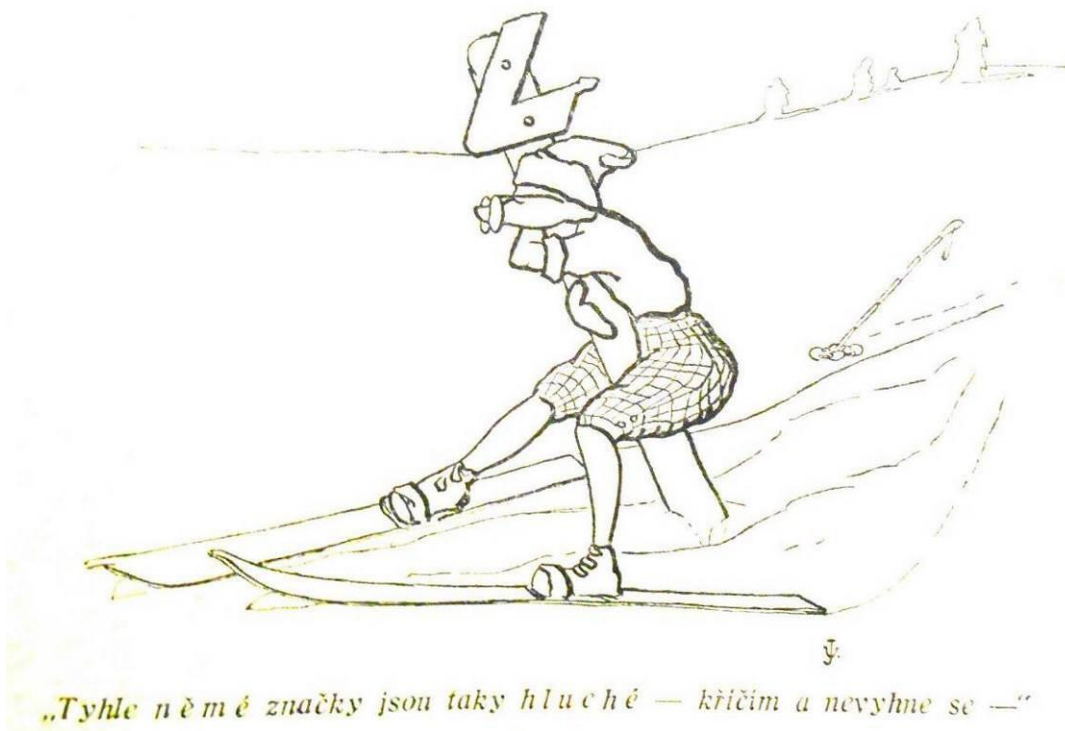
79. VOREL, S. *Krkonoše*. 1. vyd. Praha: STN, 1966.
80. Z historie [online]. 26.2.2006 [cit. 2016-8-15]. Dostupné z <http://www.kostelecnc1.cz/z-historie/d-1139/p1=8964>.
81. *Zimní sport*[1]: časopis svazu lyžařů ČSR, 1921 - 22, roč. 11, č. 2, s. 54. (Nová označení na Krkonoších.)
82. *Zimní sport*[2]: časopis svazu lyžařů ČSR, 1923 – 24, roč. 13, č. 1, s. 23.
83. *Zimní sport*[3]: časopis svazu lyžařů ČSR, 1923 – 24, roč. 13, č. 3, s. 89, 91.
84. *Zimní sport*[4]: časopis svazu lyžařů ČSR, 1921 – 1922, roč. 11, č.2, s. 50.
85. *Zimní sport*[5]: časopis svazu lyžařů ČSR, 1922 – 23, roč. 12, č. 2, s. 43.
86. *Zimní sport*[6]: časopis svazu lyžařů ČSR, 1924 – 1925, Camil O. Muttich zemřel. , roč. 14, č. 1, s. 9.
87. *Zimní sport*[7]: časopis svazu lyžařů ČSR, Pochovali jsme lyžaře – dobrého člověka 1924 – 1925, roč. 14, č. 2, s. 27 – 28.
88. *Zimní sport*[8]: časopis svazu lyžařů ČSR, 1922 – 23, roč. 12, č. 2, s. 94.
89. *Zimní sport*[9]: časopis svazu lyžařů ČSR, 1922 – 23, roč. 12, č. 2, s. 8.
90. *Zimní sport*[10]: časopis svazu lyžařů ČSR, 1922 – 23, roč. 12, č. 4, s. 94.
91. *Zimní sport*[11]: časopis svazu lyžařů ČSR, 1922 - 23, roč. 12, č. 3, s. 53-54.
92. Zlatá Praha (časopis) [online]. [cit. 2016-8-15]. Dostupné z [https://cs.wikipedia.org/wiki/Zlat%C3%A1_Praha_\(%C4%8Dasopis\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Zlat%C3%A1_Praha_(%C4%8Dasopis)) >.

93. Žena-portrét=C.V.Muttich/r.1915/MK7-17 [online]. [cit. 2016-8-15]. Dostupné z <<http://www.aukcicky.cz/zena-portret-c-v-muttich-r-1915-mk7-17-a302712.html#pictures>>.

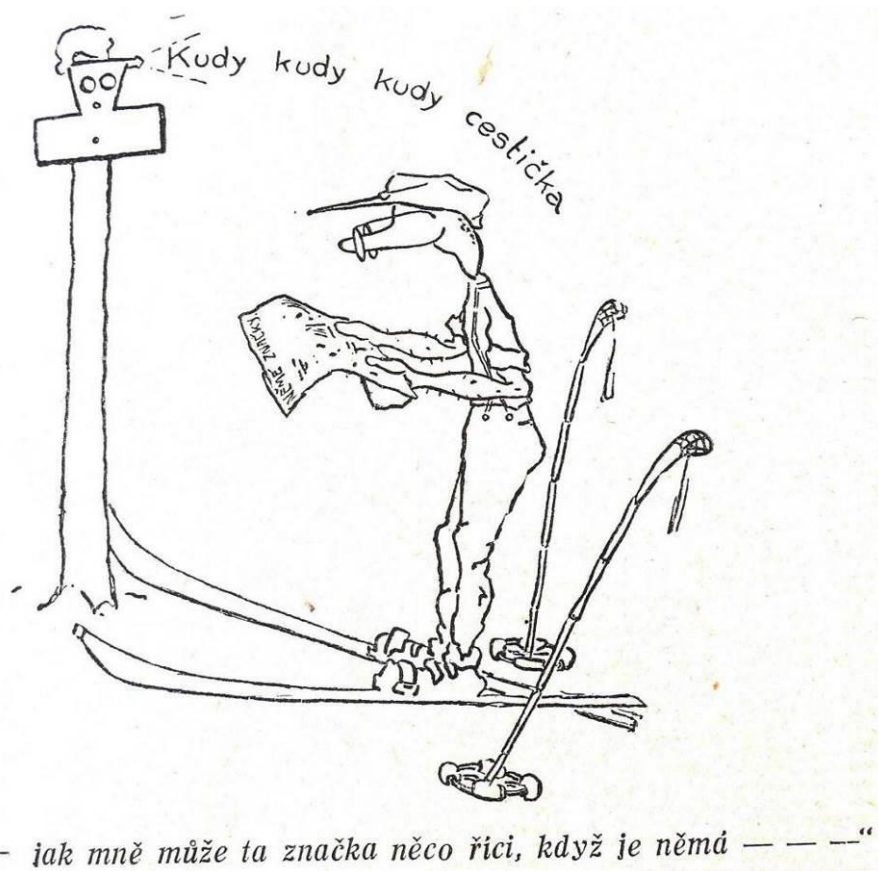
Přílohová část

Seznam přílohové části

Příloha 1	vtipné obrázky němých značek
Příloha 2	vtipné obrázky němých značek
Příloha 3	vtipné obrázky němých značek
Příloha 4	vtipné obrázky němých značek
Příloha 5	Krakonošovi slané tyčinky s němými značkami
Příloha 6	Barončina závěť
Příloha 7	Krakonoš
Příloha 8	Upálení mistra Jana Husa
Příloha 9	Český ráj
Příloha 10	Vánoční reminiscence
Příloha 11	Horské nocturno
Příloha 12	Zabloudilá píseň lásky
Příloha 13	plakát od Mutticha
Příloha 14	hymna lyžařů
Příloha 15	mapa - původní rozmístění němých značek
Příloha 16	mapa němých značek 1931
Příloha 17	mapa němých značek 1937

Příloha 1 –vtipné obrázky němých značek; Zdroj - Slavík osobní sbírka

Příloha 2 - vtipné obrázky němých značek; Zdroj - Slavík osobní sbírka

Němé značky krkonošské po Sylvestru.

I.

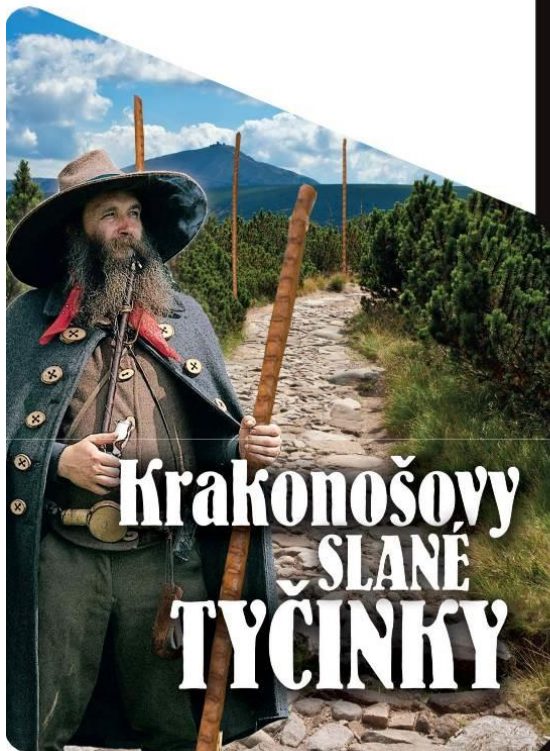
Jílek: »Konečně jsem našel tu pravou značku — «

Příloha 3 - vtipné obrázky němých značek; Zdroj - Slavík osobní sbírka

Macháček: »Poslouchej, Kamile, tuhle značku jsi přece nemaloval —«
Muřtich (marně hledá v seznamu): »Jak pak by ne? — Přece, vidíš, že tu stojí —

Příloha 4 - vtipné obrázky němých značek; Zdroj - Slavík osobní sbírka

CZ. Složení: **pšeničná mouka**, částečně zružený palmový tuk, jedlá sůl (4 %), repkový olej, cukr, pekařské droždí, kypřicí látka: (hydrogenuhlíčan amonný), regulátor kyselosti: (hydroxid sodný). Obsah soli max. 6 %. Hmotnost 250 g. Může obsahovat **sezam** a **mleko**. Skladujte a uchovávejte v suchu a chráňte před sluncem.

D. Zutaten: **Weizenmehl**, teilweise hydriertes Palmöl, essbare Salz (4 %), Rapsöl, Zucker, Hefe des Bäckers. Backen die Substanz: (Ammoniumbicarbonat), Säureregulator (Natriumhydroxid). Der Salzgehalt der Max. 6 %. Gewicht: 250 g. Kann Spuren **Sesam** und **Milch** enthalten. Speichern Sie und bewahren Sie trocken auf und schützen Sie es vor der Sonne.

ENG. Ingredients: **wheat flour**, partially hydrogenated palm oil, edible salt (4 %), canola oil, sugar, Baker's yeast, baking the substance: (Ammonium bicarbonate), acidity regulator (sodium hydroxide). The salt content of max. 6 %. Weight 250 g. May contain **sesame** and **milk**. Store and keep in a dry place and protect it from the Sun.

SK. Zloženie: **pšeničná múka**, čiastočne hydrogenované palmový olej, jedlá soľ (4 %), repkový olej, cukor, pekařské droždí, pečenie látka (Hydrogenuhlíčan amonný), regulátor kyselosti (hydroxid sodný). Obsah soli max. 6 %. Hmotnosť 250 g. Může obsahovať **sezam** a **mleko**. Uložte a držte na suchom mieste, chráňte pred slnkom.

Distribuce:
Milan Fiedler
fiedermilan@seznam.cz
+420 / 481 545 442
+420 / 606 501 795

VYROBENO V ČR. 🇨🇪

Výživové údaje na:
Nährwertangaben je:
Nutritional labelling per:
100 g

energetická hodnota
energetischer Inhalt
energetics contents
energetická hodnota
1635 kJ
391 kcal

tuky
Fett
fat
tuky
35,6 g

z toho nasycené mastné
kyseliny
davon gesättigte Fettsäuren
of which saturates
z toho nasycené mastné
kyseliny
1,5 g

sacharidy
Kohlenhydrate
saccharides
sacharidy
76,9 g

z toho cukry
davon Zucker
of which sugars
z toho cukry
2,2 g

bílkoviny
Eiweiss
proteins
bielkoviny
11,2 g

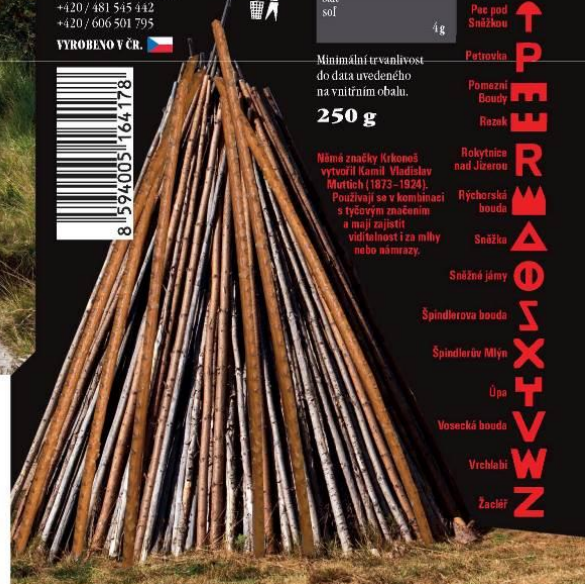
sůl
Salz
salt
soľ
4 g

Minimální trvanlivost
do data uvedení
na vnitřním obalu.

250 g

Němá značka Krkonoš
vyrvalil Kamil Vladislav
Mutič (1873-1924).
Používají se v kombinaci
s naší značkou
viditelnost i za mlhy
nebo nárazy.

- Benetko
- Bílá Laha
- Černá bouda
- Dvoražky
- Hřeben
- Hrudčická Bouda
- Jablonec n. Jizerou
- Janská Lázně
- Klínovec
- Labecká louka
- Lahový Boudy
- Líščí hora
- Lužiny
- Lužní bouda
- Martínova bouda
- Misačky
- Harrašev
- Pec pod Sněžkou
- Patovka
- Pomezí Boudy
- Razek
- Rokytnice nad Jizerou
- Rýchořská bouda
- Sněžka
- Sněžná jámy
- Spindlerova bouda
- Spindlerův Mlýn
- Úpa
- Vosacká bouda
- Vrchlabí
- Žachát

Příloha 5 – Krakonošovi slané tyčinky s němými značkami; Zdroj - Slavík osobní sbírka

Příloha 6 - Barončina zůvět; Zdroj: Památník národního písemnictví[5]

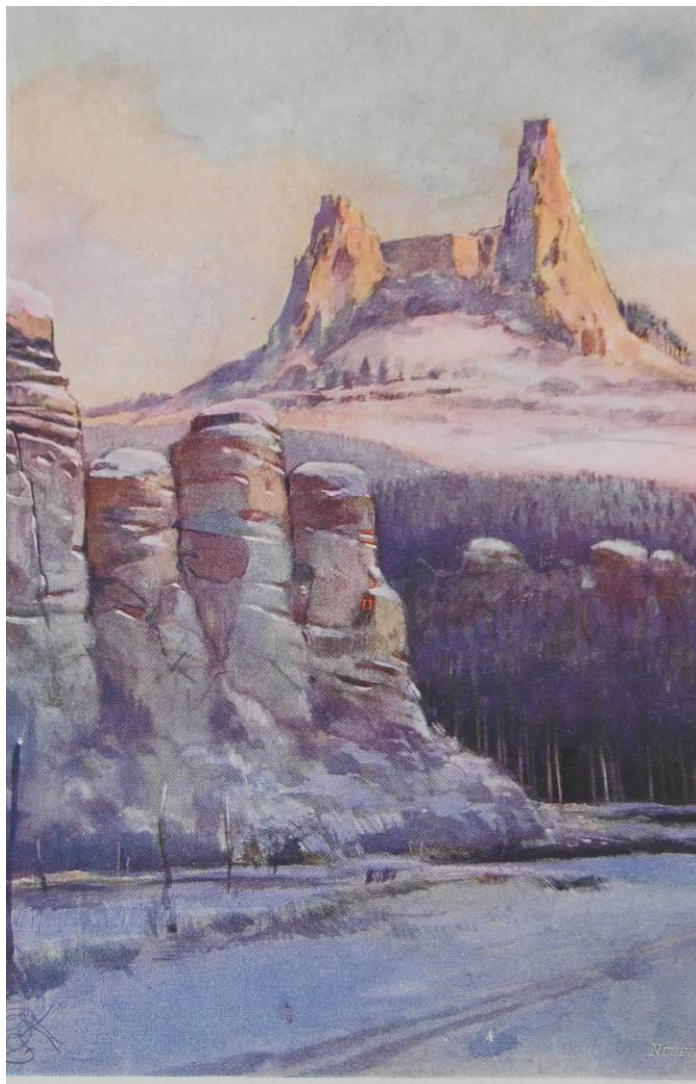

Krakonoš a zlatoděj.

Příloha 7 – Krakonoš; Zdroj: Grossmannová, 1905

Příloha 8 – Upálení mistra Jana Husa; Zdroj: VMK[2], fond OP Muttich

Příloha 9 – Český ráj; Zdroj: VMK[2], fond OP Muttich

Vánoční reminiscence.

(1912-1922)

Po dlouhé zas době marně vzpomínám!

Kdys v zasněžený, tichý, lesní chrám
vzhůru jsme kráčeli – výš – ku hřebenu,
jen srdce bušila v bolestném stenu
v mdlé mlze ozvěnou zamlklým krajem.....

Tenkrát, v náladě vánoční chvíle
ze zraků Vašich jsem vyčetl něhu
a duše střetly se – jak touhou spílé
pod těmi bílými vločkami sněhu- - -

Zda-li jsme tušili, že s láskou hrajem? –

A v sněžných výšinách pod klenbou posvátnou
žili jsme pohádku Štědrého večera,
pohádku o štěstí – vidinu úchvatnou,
která se jevila jak ta zář za šera,
aby mne uvedla jak hvězda – k Betlému –
a dala nový směr – životu celému.....

Po letech – sám a sám – opět na Štědrý den
po lyžích šinu se – s bolestí usmířen,
mdlou mlhou zahalen zamlklým krajem.
V náladě vánoční, vzpomínky živím,
sněhu jak vločkami povrch svůj země, uvykám horám těm záludným, snivým
jež tiché vzpomínky budí zas ve mně.

Což jsem moh' tušit, že s mým srdcem hrajem?
Že schvátí lavina – mé lásky chrám?..

Po letech si na vše – opět vzpomínám - - -

Horské nocturno.

Mír velebný se v sněžný příkrov sklání
nad obzorem – a v temné lesa kraje
purpuru zář se loudí v šeré taje
a líbá hvozdů lem – jak v umírání
poslední záchvěv vzbuzené touhy
skolébá srdce tvé – v sen věčný, dlouhý...

Když luna jasná bledou svojí tváří
se zrcadlí v přírodě zasněžené,
svit modravý se nad dědiny sklene
a démantů třpyt v miliardách září –
nadšení roste v modlitbu skrytou
snoubiti s Vesmírem duši svou spitou.

K vrcholům horským stoupáme-li výše,
kde tajemně se sklání němé davy
shrbených postav – jako od únavy -
jež vábí nás do zakleté své říše
z té všední vřavy uniknouti ruchu,
v nitru se probouzí – cit nových vzruchů...

A svatý mír se nad horami klene,
kde luna jasná bledou svojí tváří
třpyt démantů rozlévá v matné záři
a v duši vzbouzí touhy roztoužené:
než svitne z rána jitřenky zoře
vzlétnouti výš – výš, nad mraků moře...

Camill Ofrano

Kraťasů 1. a 2. listopadu 1915.

Zabloudilá píseň lásky.

Dle stejnojmenné povídky Shoupečnického
pro divadlo napísal
C. V. Muttick.

St. Fanyška Nosálová jako
Polyxena.

Osoby:

Jiří Pliškovec z Rostce p. F. Patolína.
Polyxena st. F. Nosálová.
Mikuláš Deyna ze Střížce p. J. E. Něčásek.
Divoš, zloděj p. J. Bláha.
Kaspar, švec p. C. V. Muttick.
Bořek p. V. Josifek.
Alena st. B. Sedláková.
Michálek J. Hásek.
Petřík A. Jurek.

Rok 1620.

Něčásek. Patolína. Hásek. Jurek. Muttick.

Nosálová.

Nosálová.
Něčásek.
Patolína.

Muttick.

Hásek.

Foto sním. um. František Danda.

Antonín Jurek
Vlastní divadlo
Vlastní divadlo

Příloha 12 – Zabloudilá píseň lásky, Zdroj:
<http://www.amaterskedivadlo.cz/main.php?data=multimedia&id=58544>

Příloha 13 – plakát od Mutticha, Zdroj: VMK[2]

59 F 941.

SKŮL! HYMNA LYŽAŘŮ,

NAPŠALI
MUTTICH-FIŠER-VAŠATA-
VYDÁNO PĚČÍ SVAZU LYŽAŘŮ R.Č.S.
ve prospěch úrazového pojištění čl. závodníků.

NAKLADATELÉ
FR. A. URBÁNEK A SYNOVÉ 922 p
V PRAZE, VEDLE NÁROD. DIVADLA.

Veškeré práva
vyhrazena.

Skóli!

Muttich - Fišer - Vašata.

ZPĚV. PIANO.

1. Na plá-ně
2. Na hře-ben

dál do na - ších hor, kde v krá-se to - lík ně -
kr - ko - moš-ských krás, kde sně-žných stro - má lou -

hy, kde ky-nou vě - čně sně - hy, jež plá-šům
bí s o - blo-hou blíž se snou - bí, za ml-rnou

Fr. A. Urbánek a synové v Praze.

U. 1801.

NÁRODNÍ KNIHOVNA

bl - lým kry - jí vzor
plá - ní ná - hly sráz
a ja - sné svě - tlo sl - ní
nám sky - tá Kra - ko - no - še

kol, hip-hip hu - rá Skóli! hip-hip hu - rá Skóli!
říš. Skóli! na ho - ry výš! Skóli! na ho - ry výš!

3. Kde končí pásmo vetehor,
od fjordů až po Tatry,
vždy naleznem své bratry,
ať je to Polák nebo Nor,
jsou v sněžném pláští srdeč blíž.
i: Skóli! ka horám výš!:

4. Z temene hory v okamžik,
rychlostí nad ostříže
sroč telemarken lyže
každý svorně v jeden šik,
rázem na severní pól,
i: hip-hip hurá Skóli!:

Evonimo S.K. Himalaja.

5. Ku horám, Himalaje“ výš
nás duše vábí sněh,
od zlého čarů nás Šiva,
když zabloudíme v jeho říš
z Gaurisankáru v strmý dol.
i: Himalaja“ Skóli!:

U. 1801.

Příloha 15 - mapa - původní rozmístění němých značek; Zdroj: Národní muzeum [1]

Příloha 16 - mapa němých značek 1931; Zdroj: Semík, 1931

Příloha 17 - mapa němých značek 1937; Zdroj: Semík, 1937